

Teksten, afbeeldingen, kaarten en foto's

Samenstelling Eppo van Koldam

Verantwoording

In dit boekje vindt u geen doorlopend verhaal, maar het onderzoeksmateriaal, dat gebruikt is voor de lezingen op de Dag van de Harener Geschiedenis 2018. Het gaat om foto's uit het archief van de gemeente Haren, de Groninger Archieven en privé collecties. Voorts om stukken uit het archief van de gemeente Haren en uit archieven van andere instanties, die te vinden zijn bij de Groninger Archieven. Veel kaartmateriaal is gebaseerd op HisGis en op GoogleMaps, daarnaast is gebruik gemaakt van de kaarten van Henricus Teijsinga, Beckering en Hottinger. Advertenties uit kranten zijn gevonden via www.delpher.nl. Gebruikte boeken zijn:

- * Blijham, Ger en Wicher Kerkmeijer, *Nieuw van de bijl., Driehonderdvijftig jaar scheepsbouw langs het Winschoterdiep (1650-1999)*;
- * Broek, Jan v.d., *Een kronkelend verhaal, nieuw licht op de oude Hunze*;
- * Deterd Oude Weme, Marnix, *Landschapsgenese van het Groninger Hunzedal-Reconstructie en ontwikkeling van het Esser corpu - en provinciaal land (1215-1766)*;
- * Groenendijk, H.A., *Een rondleiding door pre- en vroeghistorisch Haren*;
- * Prins, A.H.J., *Groningen middeleeuwse hanzestad vanaf de waterkant*;
- * Post, drs. F., *Groninger scheepvaart en scheepsbouw vanaf 1600*;
- * Reinders, Reinder, e.a., *De atlas van Beckering, het Groninger landschap in de 18e eeuw*;
- * Siekmans, R, *Onnen tot 2000*

De Dag van de Harener Geschiedenis wordt georganiseerd door het Historisch Platform Haren. Dit platform is een samenwerkingsverband van de vereniging Harense Historische kring Old Go, de stichting Bezoekerscentrum Klooster Yesse en de stichting Harener Historische Commissie. Het platform is een commissie binnen de Culturele Raad Haren.

De werkgroep die vorm heeft gegeven aan de Dag van de Harener Geschiedenis 2018 bestaat uit: Gaby Poell, voorzitter, Annemiek Bos, secretaris, Henk Bazuin, lid, Hein Bekenkamp, lid en Eppo van Koldam, lid.

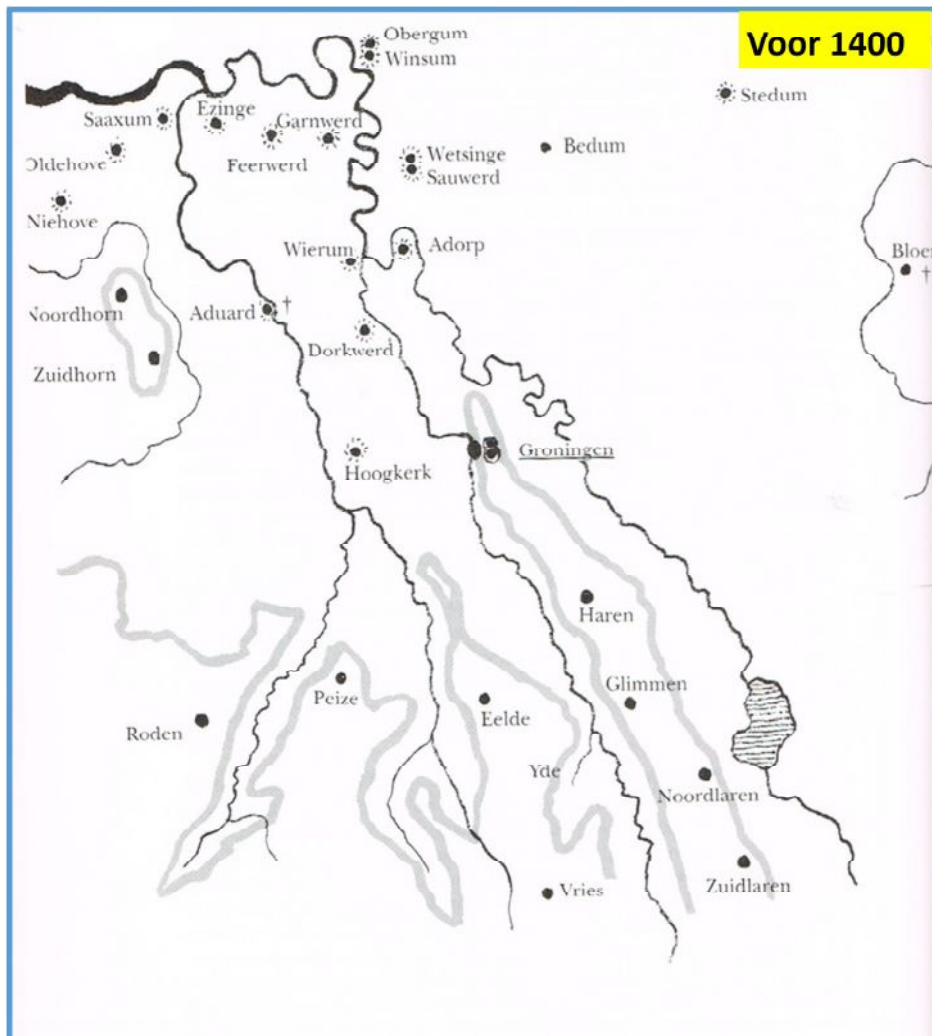
De regionale vaarwegen

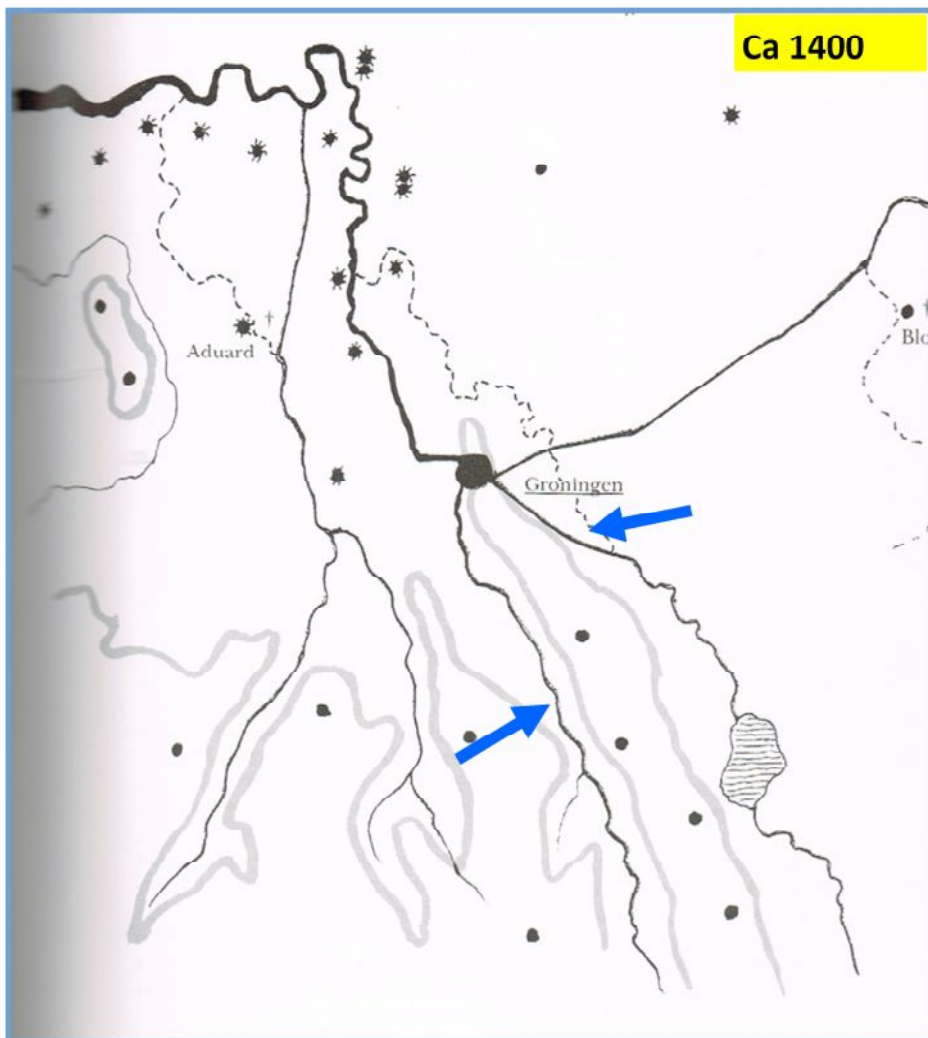
Afbeelding uit: Broek, Jan v.d., Een kronkelend verhaal, nieuw licht op de oude Hunze

Financiële bijdragen voor de organisatie van de Dag van de Harener Geschiedenis werden verkregen van het Dorpsfonds Haren, de gemeente Haren (in het kader van Open Monumentendag) en de Culture Raad Haren.

Kaart uit Prins, A.H.J. , Groningen middeleeuwse hanzestad vanaf de waterkant

Kaart uit Prins, A.H.J. , Groningen middeleeuwse hanzestad vanaf de waterkant

De Hunze bevaarbaar tot de Veenhof, de Aa tot Schipborg
Aanleg Winschoterdiep vanaf 1614.

Groningen. — Voormalig Klein Poortje in 1838.

Afbeelding Groninger Archief

Groninger Courant, 14 oktober 1774

De geintresseerden van het hout, staande op de Boere Wegen te Haaren, zijn voornemens met consent van het Gerecht van Selwert om op donderdag den 20 oktober 1774 te laten verkoopen ruim 300 kostelijke zwaare eiken boomen, daar zelfs moolen assen onder zijn van 2 voet dik, alsmede extra ieperen, peppeling, linde en wilgen boomen, staande geen half quartier van het water. Wie gading maakt, kan zig vervoegen op voornoemde dag 's morgens precies om 9 uur, bij de Jagtwagen te Haaren.

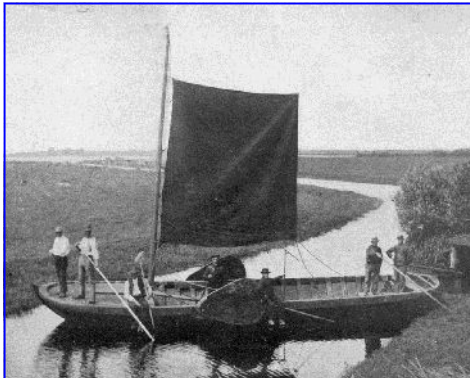
Groninger Courant, 25 juli 1775

Uit de hand te koop een blok en eenige oppers droog gewonnen hooi, staande op en aan de Hoornschedijk geleegen, om te kunnen scheepen, te bevragen bij Geert Thijsen in de Wolf bij Haren

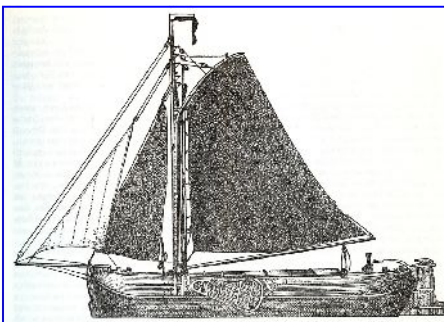
De schepen

Een snabbe.

Een praam

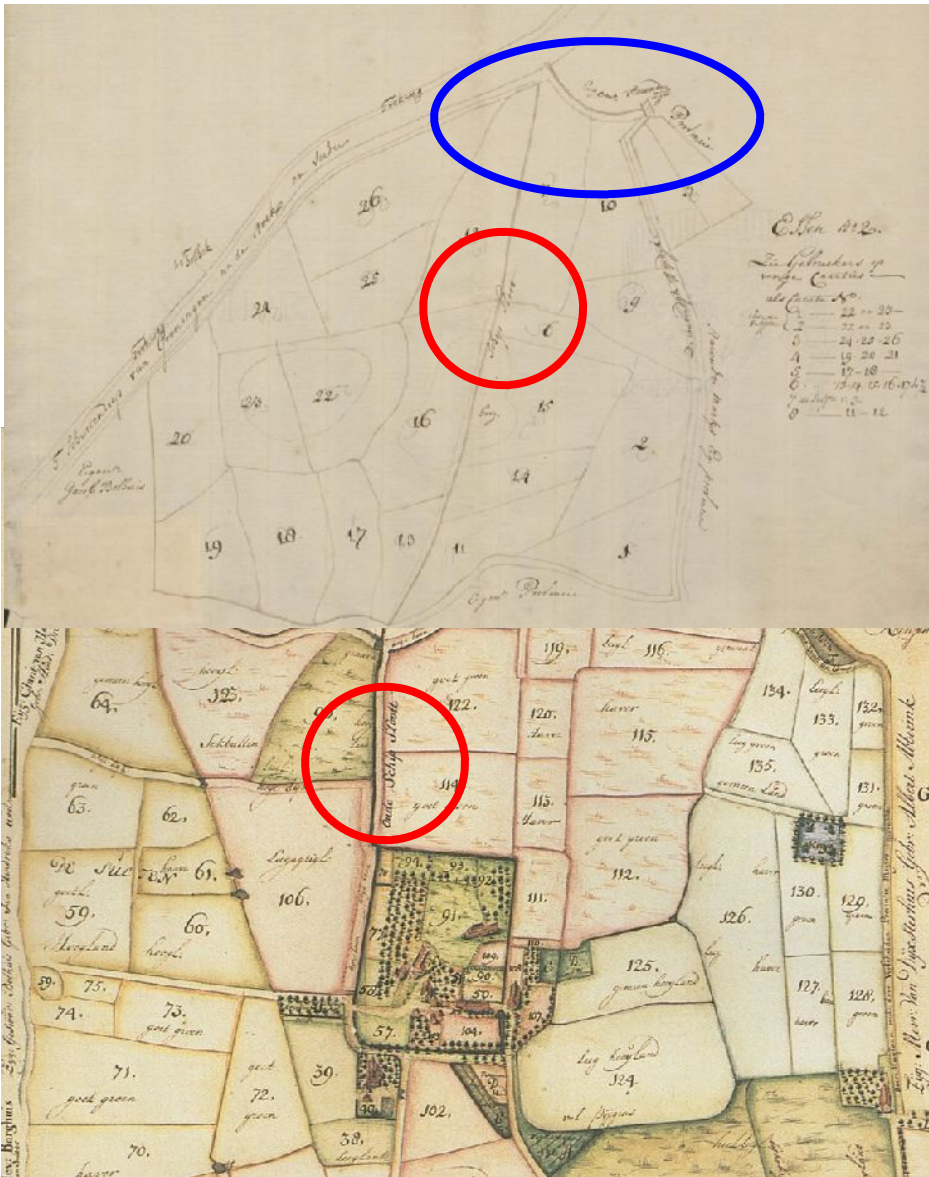

Een tjalk.

Een snikke.

Essen

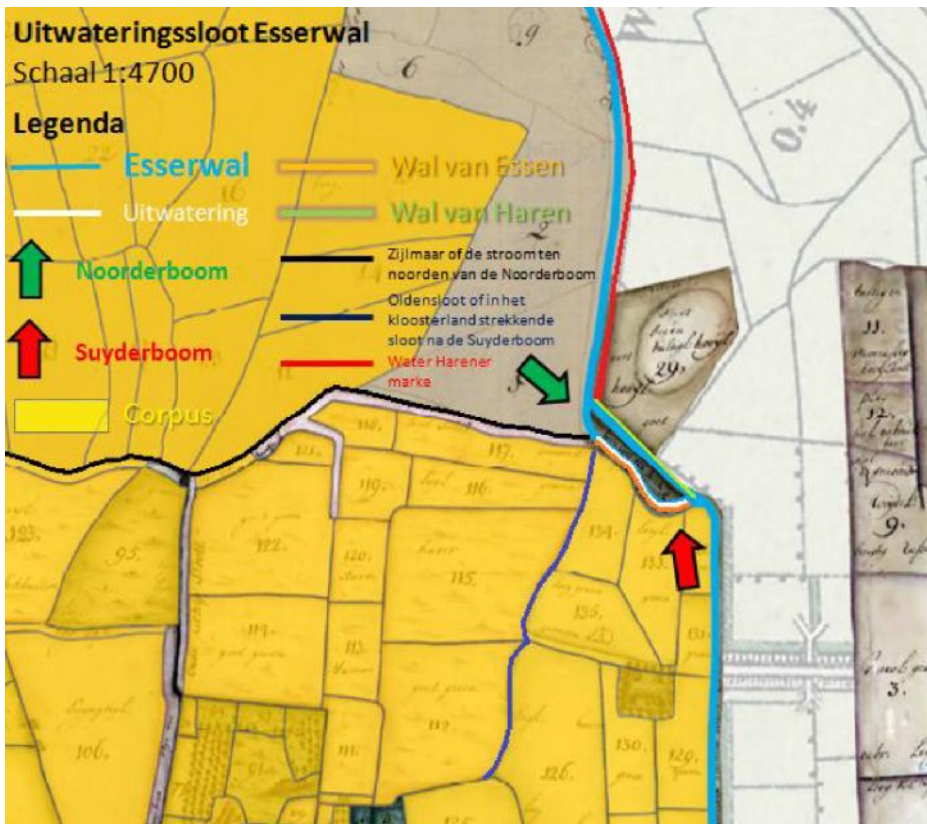

Met dank aan Marnix Deterd Oude Weme

Weergave van het zijlmaar, zoals dat door het convent van Jesse en de ingezetenen van Helpman moet zijn aangekocht volgens de bepalingen uit de oorkonde van 15 juni 1309. De zijltocht van het klooster heeft zijn uitmonding gehad achter boerderij Dijkhuizen op de kerspelgrens van Engelbert-Middelbert-Groningen door middel van een aparte aftakking. In het charter van 21 januari 1332 werd besloten twee ebbezielen in de Hunze te leggen.

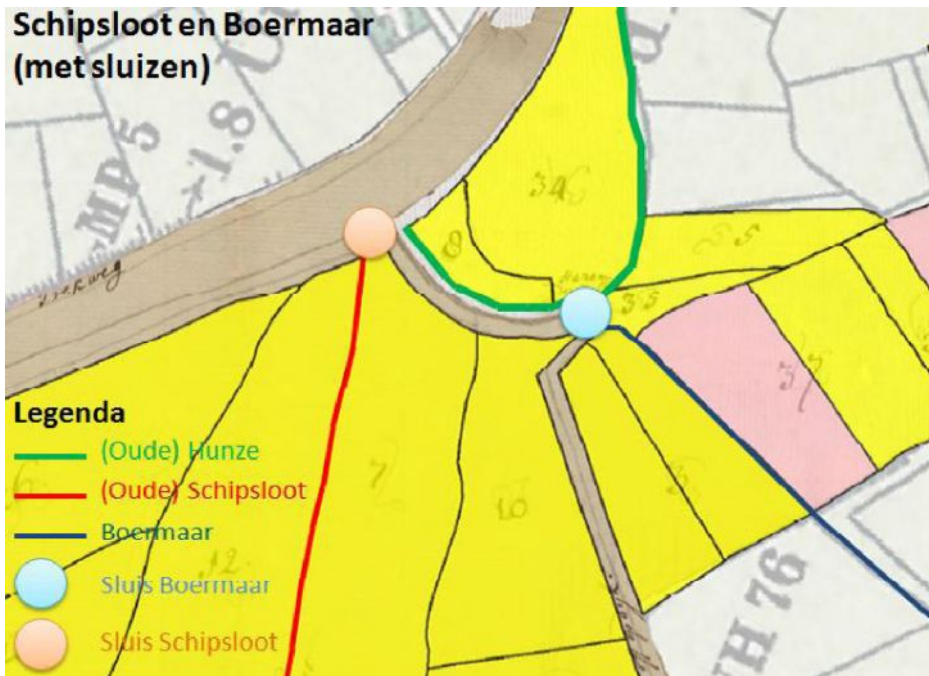
(Uit Marnix Deterd Oude Weme, Landschapsgenese van het Gorechter Hunzedal - De reconstructie en ontwikkeling van het Esser coi - en provinciaal land, 1215-1766)

Oorkonde 17 juli 1484 uitwatering door de Esserwal

De markegenoten van Haren en de conventslieden van Essen spraken af een sloot te graven door de Esserwal. Dit om er voor te zorgen, dat het water uit de marke Haren zou kunnen afstromen via de waterlopen in het gebied van het klooster en zo op een lager punt geloosd kon worden in de Hunze. Bij deze oorkonde komt ook het gebruik van de sloten als vaarweg aan de orde. De markegenoten zouden de te graven sloot door de Esserwal niet mogen gebruiken voor scheepvaart. De vaarwegen op het grondgebied van Essen waren voor de markegenoten van Haren verboden. Dit werd gerealiseerd door bomen dwars in de sloot te leggen. In de oorkonde is zelfs sprake van een noorder- en zuiderboom. De plaats waar de Esserwal doorgraven werd is ook nu nog herkenbaar.

(Uit Marnix Deterd Oude Weme, Landschapsgenese van het Gorechter Hunzedal - De reconstructie en ontwikkeling van het Esser coir - en provinciaal land, 1215-1766)

Kaartje met de locaties van het Harendersloot, het Boermaar, Molensloot en uiteringspunt Molensloot in de Hunze.

Uit Marnix Deterd Oude Weme, Landschapsgenese van het Gorechter Hunzedal - De reconstructie en ontwikkeling van het Esser coir - en provincieland, 1215-1766

Haren-Oost

Twee uitsneden uit de Hottinger kaart (1794) van internet.

Verkoop Mickelhorst 1651

Joncker Hillebrant Entens plaetse, genaemt de Mickelhorst, ten oosten van Haren gelegen, bestaende in navolgende posten, een groot wel betimmert huis eert ende nagelvast met oock een huiscoecken, schuire ende stallinge, **met oock de vrie schipvaart, met noch een schipien daer bij**, een uitermaten schoon hoff, voorsien met alderhande vruchtboomen, versekert met een grafte ende de cingel ten westen, beplantet met linden ende note boomen, nevens de suider wal met eicken beplantet oock eigendoemlick daer toe behoorende, ende dan een campien ten oosten van gemelte hoff gelegen, met oock sijn bepotede wallen, ende binnen slooten ommeheen, groot twie koe weiden, doch soo groot ende klein als het aldear in sijne swetten is liggende, hijr bij sal noch mede verkocht worden een mat hooilandes met de visschenie daer toe behoorende, voor desen daer nooit bij gebruickt, mede gelegen ten oosten van Haaren, Tusschen Kulen genaemt, in een stuck van vier matten onverscheiden, ende wantiget met Buininge ende Tewes Arijs arffgn. Waer voor geboden is te geven de summa van drie duisent car. gulden. Wil daer emant

Opgeslagen om bij der brannender keersen uitganck verkocht te worden den 13en Januarij 1651.

Waerop de keerse is uitgegaen ende Coert Geerts Deurwaerder koper gebleven voor de E.E. Jr. Hildebrant Entens voor drie duisent ende acht hondert var. gl. Dico 3800-0-0

(Schuldzaken van het Gerecht van Selwert, toegang 730 inventarisnummer 145; transcriptie van Menne Glas)

Groninger Courant, 20 mei 1774

De geïnteresseerden van de Haarder Ooster Zijl, gedenken op woensdag zijnde den 25 May 1774 's agtermiddaags precies om 3 uur, in de Jagtwaagen te Haaren, uit te besteeden de leverantie als mede de arbeidsloonen aan gemelde zijl, waarvan het bestek daags te vooren 's agtermiddags, in de Jagtwaagen is te zien.

Opregte Groninger Courant, 12 januari 1776

De procureur H. Brouwer in qlté gedenkt op vrijdag 26 januari 1776, 's avonds om zes uur, ten huize van de weduwe Langerfelt in de Gouden Roemer, publyk op strijkgelds conditien te verkopen:

V. Het Hogevelde bij Haren gelegen;

VI. Twee kampen lands agter de Middelhorsten onder Haaren gelegen;

VII. Een mat hooiland het Woldreid genaamt;

VIII. Twee matten hooiland mede in het Woldreid;

IX. Twee matten hooiland mede in het Woldreid,

alle onder Haren gelegen bij het Haarendersijltje. Alles breder in de aangeslagen billetten vermeld.

Groninger Courant 5 augustus 1783

De buiren van Haren gedenken op aanstaande zaterdag den 9 augustus 1783, 's namiddags precies om een uur in de Jagtwagen tot Haren uit te besteden het graven van het Maar, ten oosten van Haren, beginnende van de zijl en eindigende aan de weg, zijnde ongeveer 500 roeden.

Schoolmeestersrapport 1828/1829

(Na de beschrijving van het Maar aan de westzijde van Haren en Helpman). Ook ten oosten van Haren is eene zodanige afwatering, komende van den Middelhorsterweg of de Schipsloot en loopende noordwaarts tot achter Essen in het Schuitendiep. Voorheen was daar een kleine zijl, het Harenersijltje geheten, toen het Maar met kleine turfschepen of pramen konde bevaren worden tot aan den Middelhorsterweg.

(Groninger archieven)

Brief 2 juli 1830 aan Gedeputeerde Staten

Ter voldoening aan uw resolutie van 21 juni j.l. betrekkelijk en het verlangen van de eigenaren van landen gelegen tussen de Zuider- en de Noorderzanddijken ten oosten van Haren, om de gebrekkige pomp, welke die landen tot uitwatering verstrekt, door een zijl te doen vervangen, op de plaats waar bevorens het zogenaamde Harenders Zijltje heeft gelegen, heb ik de eer u als volgt te informeren. Ik heb de dissonterende ingezetenen in dezen zijnde de personen J. Vos, F. en T. Takens en de weduwe G.J. Stel, alle wonende te Haren, de redenen hunne weigering verstaan en getracht, om hen tot toetreding tot het voorziene plan te overreden, dat ik daarin ook naar wensch geslaagd ben, aangezien drie der bedoelde ingezetenen hoofdzakelijk geen andere redenen van bezwaar konden inbrengen, dan het dragen in de kosten, waartoe zij weinig genegen waren, doch waaromtrent hunne bezwaren door mijn tusschenkomst opgeheven zijn geworden, terwijl de persoon van J. Vos, hoezeer andere redenen van bezwaar hebbende, zich ook niet meer ongenegen heeft betoond om toe te treden, daar de overige belanghebbenden ook toegetreden zijn. De laatstgenoemde heeft desniettemin zijne redenen van weigering schriftelijk opgegeven en ik heb gemeend het deswege bij mij ingediende stuk aan u te moeten doen toekomen, zoals ik de eer heb hetzelfde hiernevens te voegen.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 104)

Kwitantie 1844

Kwitantie van de directie van de sluis in de Oosterpolder te Haren voor Johan Hendrik Quintus wegens aanleg van de nieuwe sluis aldaar. De nota is voor Johan Hendrik Quintus en is namens de directie van de sluis ondertekend door F.U.H. Reiger. Quintus moet f.32,12 betalen wegens het bezit van 14 bunder, 66 roeden en 45 ellen land in de Oosterpolder. Namen van de percelen zijn: Nadeel, Stobbenhorn, Kraanland en Zwijnekamp. Quintus zelf heeft op de nota de volgende aantekening geplaatst: " Bovenstaande nota is mij ter fine van betaling op den 12 januari 1844 door de veldwagter der gemeente Haren te Groningen aangeboden" . Voorts vermeldt hij, dat hij zijns inziens niet tot betaling verplicht is.

(Groninger Archieven, Toegang 1265, inventarisnummer 5)

Brief 30 januari 1844

Brief van F.U.H. Reiger namens het waterschap de Oosterpolder aan J.H. Quintus om alsnog mee te betalen aan het Harener Zijltje.

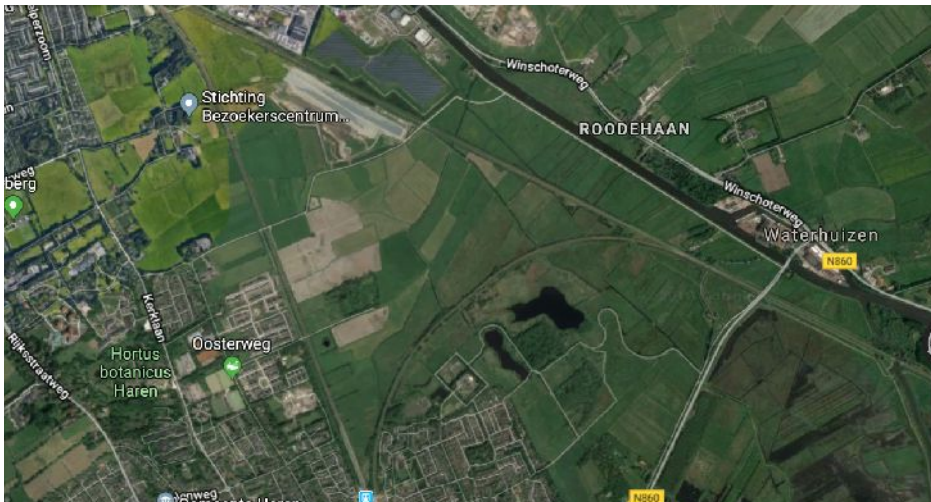
(Groninger Archieven, Toegang 1464, inventarisnummer 21).

Concept van brief dd 1895 aan Gedeputeerde Staten

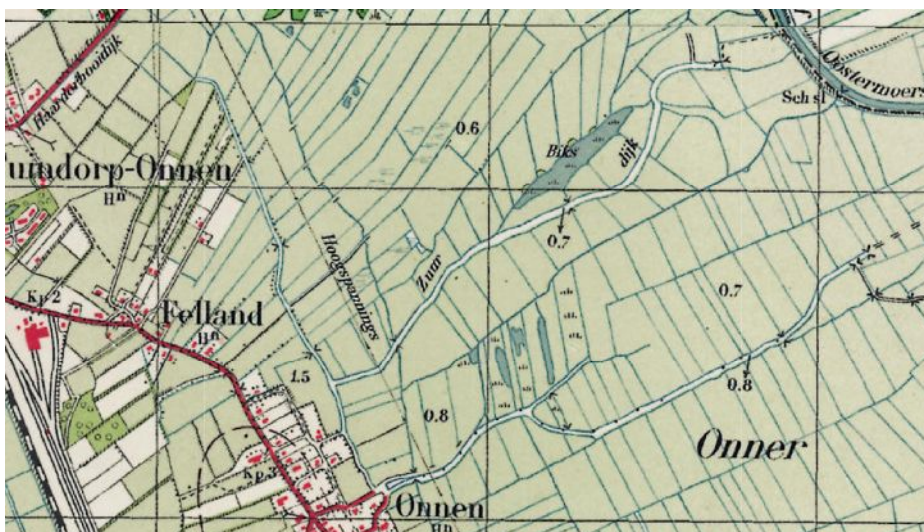
Het bestuur van het Waterschap de Oosterpolder te Haren is bij besluit van de ingelanden van 13 mei 1895 gemachtigd om het Harense Zijltje, gelegen ten zuiden van den Esser watermolen en uitwaterende in het Winschoterdiep te veranderen in een dubbele schutsluis door bijbouwing van een tweede sluishoofd. Tot dusver diende het Harener Zijltje om des voorjaars de Oosterpolder te ontlasten van het overtollige water. Deze machtiging is verleend door de ingelanden, die tezamen (er is niets ingevuld, maar uit andere bron blijkt dat de stemverhouding 29 voor en 5 tegen was).

De Oosterpolder bestaat grootendeels uit lage hooilanden, die voor de afsluiting van het Reitdiep jaarlijks overstroomd werden door uit zee opkomend slibbig vloedwater, hetgeen deze landen als bemesting ten goede kwam en aan de landeigenaren een overvloedige hooioogst verzekerde. Nu, na de afsluiting van het Reitdiep, het zeewater niet meer die landen overstroomt en daardoor het slib ook niet op die landen komt, is het zichtbaar, dat de vruchtbaarheid afneemt en er zich op veele plaatsen reeds teekenen vertonen, die aanduiden, dat de landen behoefte krijgen aan verbetering door meststoffen. Dat deze omstandigheden zich meer en meer doen gevoelen en de landbouwer er toe brengen middelen te beramen om meer vruchten van het land te krijgen, dan het tot nu toe opleveren kan.

Een van die middelen is het bekomen van gemeenschap met het buitenwater. Door het daarstellen van een dubbele schutsluis zal de ondernemende landbouwer de gelegenheid verkrijgen zijn landen te naderen met een scheepje en zoo klei of welke meststof ook aan te voeren. De aangebrachte verbeteringen zullen zijne inkomsten vermeerderen en meer geëvenredigd zijn aan de lasten welke er voor worden betaald. Voor de meeste landen in deze polder is tot dusverre die kans van verbetering afgesneden, doordat er geene gemeenschap met het buitenwater bestaat. Wordt nu de watergemeenschap met het Winschoterdiep in 't leven geroepen door het daarstellen van een dubbele schutsluis, gepaard met enige verbetering van het Boeremaar en andere der hoofdwateringen van den polder dan kan de Ooster-

polder bevaaren worden met scheepjes tot het aan- en afvoeren van goederen. Niet alleen naar de Oosterpolder maar voor een groot gedeelte van de oostkant aldaar van de gemeente Haren kan het zeer voordelig zijn en wordt het landbouwbelang in deze streek op deze wijze belangrijk gebaat. Bij hetzelfde besluit van de ingelanden van de Oosterpolder te Haren dd 13 mei 1895 is het bestuur gemachtigd tot het lenen van een kapitaal groot f.4.500,- tegen een rente van 3,5% of desnoods 4% ten einde hiermede te voorzien in de uitgaven vereischt tot het bouwen van eene dubbele schutsluis en het verbeteren van de nodige hoofdwateringen. Het bestuur van de Oosterpolder te Haren vraagt bij deze machtiging aan U tot het daarstellen van een dubbele schutsluis en tot het aangaan van een geldlening naar aanleiding van art. 29 van het grondreglement op de Waterschappen. (Groninger Archieven, Toegang 1265, inventarisnummer 6).

Onnen

Haventje te Onnen in 1915 (Citaat uit R. Siekmans , Onnen tot 2000)

De Onnervaart en het haventje (gereed in 1915) werden aangelegd om Onnen per schip te kunnen bereiken, het zou de welvaart verhogen. Helaas zijn er geen bouwgegevens meer van de sluis. Ik heb nog wel een “instructie bediening” in het Waterschapsarchief gevonden.

Van het haventje werd veel gebruik gemaakt door schepen die mest, pulp, wiergrond, steen en turf vervoerden. Van het huis aan de Dorpsweg 44 zijn de stenen per schip aangevoerd.

Schipper Kruizinga kwam regelmatig met zijn schip met turf en baggels in Onnen. Kruizinga ging van tevoren het dorp rond en vroeg de mensen of er ook nog wat turf of baggels voor de winteropslag moest zijn. Als hij dan wist hoeveel er nodig was, ging hij met zijn schip naar de veenkoloniën om daar te laden. Dat was meestal een reis van een paar dagen. Als Kruizinga dan weer in Onnen was gearriveerd kon het lossen beginnen. De boeren, die zelf een paard en wagen hadden, haalden de brandstof zelf op. De andere bestellingen werden door Hendrik Kooi met paard en wagen aan huis gebracht. Als het schip in Onnen afgemeerd was, ging de dochter van Kruizinga hier naar school.

Reinder Vredevoogd, een werknemer van Kruizinga, vertelde me dat het leven op een turfschip, ondanks alle beperkingen heel goed was. Er moest

altijd hard gewerkt worden. Het echtpaar Kruisinga was bijzonder goed voor het personeel.

Stukken betreffende de heffing van scheepvaartrechten sluis te Onnen 1916-1940

De eerste concessie is van 25 augustus 1916. De laatste is van 25 januari 1940. De concessies worden verleend bij Koninklijk Besluit. Bij brief van 27 oktober 1919 geeft het bestuur van het waterschap aan in 1916 /1917 f.80,165 aan sluisgeld te hebben ontvangen en f.50,10 aan opslaggeld. Het tarief voor elk schip, zowel bij de heen als de terugvaart was f.0,015 per ton (leeg of niet). Als het schip geen op de meetbrief aangegeven tonnage heeft, schat de bediener van de sluis de grootte van het schip. Voor vloten is verschuldigd f.0,05 per strekkende meter. Voor het gebruik van de opslagplaats is verschuldigd f.0,005 per vierkante meter in beslag genomen oppervlakte. (Groninger Archieven, Toegang 1099, inventarisnummer 8093)

Nieuwsblad van het Noorden, 29 augustus 1923

Het gemeentebestuur van Haren vraagt prijsopgaaf met tijd van levering van 140 kub. basaltslag 2/4 franco voor den wal voor de helft in Haren en voor de andere helft in de haven te Onnen.

Nieuwsblad van het Noorden, 19 juni 1925

Haren, 18 juni. Door de gemeente Haren werd gevraagd:

** 500 kub. basaltslag 2/4, waarvan 200 kub. franco voor den wal te Haren, 180 kub. te Onnen en 120 kub. te Noordlaren. Acht inschrijvers, maar de gunning is aangehouden.

* 120 kub. basaltslag 2/3, waarvan 40 kub. franco voor den wal te Haren, 40 kb. te Onnen en 40 kub. te Noordlaren. Acht inschrijvers, niet gegund

Nieuwsblad van het Noorden, 1 september 1934

Houtboeldag te Onnen. Op woensdag 5 september 1934 des namiddags te 2 uur, zal aan de haven te Onnen publiek à contant worden verkocht: een groote partij nieuw hout, als posten, planken, regels, battings, schroten, etc. Fr. De Boer, deurwaarder Groningen.

Nieuwsblad van het Noorden, 17 juni 1953

Bekendmaking Waterschap "De Onnerpolder". De algemene vergadering van 28 mei 1953 besloot tot opheffing van de sluis in het Onnerkanaal. Bezwaarschriften kunnen worden ingediend, mits voor 1 juli a.s. bij de voorzitter W.F. Buiten, Onnen 9!

Noordlaren

Uit R. Siekmans, Onnen tot 2000

Notulen raadsvergadering, 14 november 1846

Effecten grote brand in Noordlaren in de zomer van 1846 worden besproken. Twee boerderijen zijn in de vlammen opgegaan. Er was te weinig bluswater. Daarom is de marke overgegaan tot aanleg van een vaart en een haven te Noordlaren

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 9).

Groninger Courant, 11 februari 1853

K. van Duinen, wonende te Martenshoek, bragt den 7den dezer eene lading hout van Noordbroek naar Noordlaren. Hoewel hij door de zware lading heel diep voer, kwam hij evenwel zonder een ongeluk te krijgen over het Foxhamstermeer en het Drentsche diep. Op het Zuidlaardermeer was hij echter niet zoo gelukkig. Niet ver meer van de Noordlaarder vaart af zijnde, sloegen de golven in zijn schip, hetwelk ten gevolge had, dat het zonk. Gelukkig echter dat het water aldaar niet zeer diep was. Had hen dit ongeluk een weinig vroeger getroffen, op eene meer diepe plaats, van Duinen, zijn broeder, en nog een derde persoon, die hun behulpzaam was, zouden eene gewisse prooi der golven geworden zijn. Op hun hulpgeschrei snelden een paar personen uit Noordlaren met een bootje toe, haalden hen van het gezonkene schip af, en alzoo kwamen zij, met behoud van hun leven en ge-

zondheid, te Noordlaren aan.

De Sheboygan Nieuwsbode, 19 december 1851

Noordlaren, 1 Nov. Heden avond had er ten huize van R. Klinkhamer, koorn- en pelmolenaar alhier, eene zonderlinge weddingschap plaats. De tweede knecht van genoemden molenaar zoude trekken tegen eene grooten hond van A. Kuipers, mede hier ter plaatse woonachtig. Deze weddingschap hield in, dat de jongeling aan de eene en de hond aan de andere zijde van de Noordlaarder vaart zoude staan, en dat men hen beide aan een touw, dat over de vaart reikte, zoude vastbinden. Des avonds, omstreeks half tien ure gingen de wedders naar genoemde plaats. Vele nieuwsgierigen volgden hen, om dit zoo zonderlinge schouwspel te zien. Aan de vaart gekomen zijnde, bond men de jongeling aan het eene en den hond aan het andere eind van het touw vast, terwijl de vaart hen van elkander scheidde. Het touw niet heel lang zijnde, moest de hond tot op den oever getrokken worden. Het volgzame dier, hoewel voor het water bevroesd, bleef staan, tot dat de jongeling zich goed had geplaatst. Op het woord van een, twee, drie, riep de zoon van A. Kuipers, Sultan ! (alzo was de naam van den hond). Sultan, zijnen meester gehoorzaam zijnde, en mede voor het water bevroesd, deed eenen grooten sprong, hetwelk ten gevolge had, dat de jongeling tegen wil en dank in het water moest; zoo zelfs, dat hij aan de andere zijde der vaart weder tevoorschijn kwam, tot grote verwondering van hem zelf en de omstanders. Dit vermaak werd opgeluisterd door heel schoon weder.

Groninger Courant, 8 maart 1853

Verslag gemeenteraad Groningen, ingekomen stukken

5) Missive van burg. en weth. der gemeente Haren, d.d. 10den Febr., voorstellende om een beurtveer op te rigten tusschen Noordlaren (gemeente Haren) en Groningen. De voorzitter stelt voor om daartoe aanvraag bij Ged. Staten te doen. De heer Onnes zoude het doelmatig achten deze stukken eerst te zenden aan de kamer van koophandel en fabrieken; waartoe wordt besloten

Groninger Courant 14 maart 1854

AFKONDIGING.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Groningen doen te weten, dat door den RAAD der Gemeente, in zijne Vergadering van den 18den Februarij 1854, is vastgesteld de volgende **Verordening**:

De RAAD der Gemeente Groningen,

Gezien het Koninklijk besluit van den 21sten Augustus 1818 (Staatsblad no. 33) en art. 121 der gemeentewet;

Overwegende dat het belang der Gemeente Groningen medebrengt dat een vast Beurtveer worde opgericht tusschen Noordlaren (gemeente Haren) en Groningen ;
Overwegende dat het Bestuur der gemeente Haren zich bereid heeft verklaar eene gemeenschappelijke regeling van dit Beurtveer,
Heeft, na bekomen magtiging en onder goedkeuring van GEDEPUTEERDE STATEN (Provincie Groningen en in gemeen overleg met het Bestuur der Gemeente Haren, besloten als volgt:

Er zal een VAST BEURTVEER tot VERVOER van PERSONEN en GOEDEREN bestaan tusschen Noordlaren (Gemeente Haren) en Groningen, en wordt mitsdien het hierna volgend REGLEMENTen TARIEF van VRACHTLOONEN vastgesteld:

REGLEMENT op het VEER van Noordlaren op Groningen en vice versa; INSTRUCTIE voor den SCHIPPER en VRACHTLIJST.

Art. 1. Dit Veer zal worden bevaren met een goed overdekt en digt schip, geschikt om in hetzelfde personen en goederen droog en welbewaard te kunnen vervoeren.

Art. 2. Indien de hoeveelheid der ter vervoer aangeboden goederen of de menigte der passagiers zulks mogt vereischen, zal de schipper een bekwaam bijschip moeten aanleggen.

Art. 3. Het schip en bijschip zullen voorzien moeten zijn met behoorlijk zeil en treil en met alles wat tot eene prompte bediening van het schip noodig is.

Art. 4. Het schip zal door den schipper zelven met zooveel bekwame knechten moeten worden bevaren, als het belang en de behoefte van de dienst zal vereischen; schipper en zijne knechten zullen zich moeten onthouden van dronkenschap en in de bediening van dit Veer een ieder bescheiden moeten bejegenen.

Art. 5. In geval van ziekte, zal hij zijne dienst door een geschikt persoon kunnen doen waarnemen, die daartoe door de Burgemeesters van Groningen en Haren zal zijn geadmitteerd; hij is voor dezen en voor zijne knechten en voor den schipper knechten op het bijschip verantwoordelijk.

Art. 6. In geval van overgang van dit Veer op eenen anderen, zal deze dit Veer niet mogen bevaren, voor en aler hij daartoe door Burgemeester en Wethouders van Groningen en Burgemeester en Wethouders van Haren zal zijn geadmitt

Art. 7. De los- en laadplaats voor dit schip zal zijn te Groningen in de nabijheid van den Steentilpoortenboog, op nadere aanwijzing van den bevoegden geme - ambtenaar, en te Noordlaren tegen de beschoeiing van den kolk van het nieuw Noordlaarder kanaal, of op zoodanige andere plaats als door het gemeentebestuur zal worden aangewezen.

Art. 8. Gedurende het lossen en laden zal de schipper of iemand van zijnentwege altijd op of bij het schip moeten tegenwoordig

Art. 9. De schipper zal, indien zulks gevorderd wordt, verplicht zijn, om aan diegenen,

welke aan hem goederen van waarde of contanten ter vervoering ter hand stellen, daarvoor reçu af te geven.

Art. 10. Het schip zal, bij open water, eenmaal in de week moeten varen, op Dingsdag van Noordlaren, des morgens te zes uur, en van Groningen des namiddags te 2 uur.

Art. 11. De schipper zal verplicht zijn om, in geval er geen goede wind is om te zeilen, te zorgen dat er steeds een geschikt paard voorhanden zij, om van de Waterhuizen naar Groningen en vice versa te trekken.

Art. 12. Hij zal verplicht zijn, om ten allen tijde de reis met den meesten spoed te zetten en niet mogen aanleggen, noch zich onder weg ophouden, langer dan het lossen of laden noodig is; in allen gevalle zal het schip des morgens te negen uur te Groningen moeten aankomen en des avonds te zes uur te Noordlaren moeten terug zijn, alleen de gevallen van volstrekke onmogelijkheid uitgezonderd; blijvende de bepaling van het al of niet bestaan dier gevallen speciaal aan de beslissing van Burgemeesters en Wethouders van Groningen en Haren voorbehouden.

Art. 13. In geen geval is het den schipper geoorloofd tusschen Groningen en het Drentsche diep bij de Waterhuizen goederen of passagiers in te nemen, of ook goederen te lossen of personen uit te laten dan die naar Noordlaren zijn bestemd of aldaar moeten worden gelost, of onder Noordlaren zijn ingenomen.

Art. 14. Indien zulks door een der passagiers mogt worden verzocht, zal de schipper verplicht zijn om te zorgen, dat er binnendekeus geen tabak worde gerookt, noch eenige andere hinder door te warme stoven of anderzins worde toegebracht.

Art. 15. De schipper zal in het berekenen der vrachtlöonen niet boven de hierachter gevoegde Vrachtlöist mogen gaan.

Art. 16. De commissaris van het Winschoterveer te Groningen wordt, ook wat dit Veer aangaat, speciaal belast met het aanteekenen van en afgeven van reçu voor zoodanige goederen, waarvoor zulks wordt verlangd.

Art. 17. Een afschrift van dit Reglement met de daarbij gevoegde Vrachtlöist zal allen tijde aan boord van het schip moeten voorhanden zijn en op de eerste aangevraagde van ieder belanghebbende moeten worden vertoond

Art. 18. De overtreding van eene der bepalingen van dit Reglement, voor zooverre daarin niet door eene algemeene wet is voorzien, zal worden gestraft met boete van vier tot zeven gulden.

Art. 19. Dit Reglement zal door de gemeentebesturen van Groningen en Haren onder hoogere goedkeuring kunnen worden gewijzigd.

Gedaan te Groningen ter openbare Raadsvergadering van den 18den Februarij 1854.

De Burgemeester: (get.) J. SLOT.

De Secretaris: (get.) van UILDRIKS, L. S.

Goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen, bij resolutie van den 2den Maart 1854, no. 62.

Alphabetische Lijst der Vrachten, welke van
Personen en onderstaande Goederen door den Veer- en
Vrachtschipper varende van *Noordlaren op Groningen*,
vice versa, zal worden genoten, als:

Afgeval, een zak..... f 0,10.	Pakje, een beneden l Ned.
Appels, peren, knollen, aardappelen en wortels, per mndde..... - 0,07½.	pond..... - 0,05.
Baksteen, per duizend - 3,00.	„ (een) - 0,10.
Beschuit, per ton..... - 0,15.	Patrijzen, tot 10..... - 0,10.
Bezems, per bos (rijzen) - 0,02½.	Pannen, per 1000 - 3,00.
Biezen, voorstoelmakers, per bos..... - 0,05.	Potten, per 100 Ned. p. - 0,20.
Beddegoed, een stel... - 0,20.	Platen en pannekoekspan- nen, p. 100 Ned. pond. - 0,20.
— Gedeelten naar rato.	Pijp (een vat of heele) .. - 0,70.
Boerenwagen (een) - 0,60.	„ (een halve of oxhoofd) - 0,40.
Big of Speenvarken (een) - 0,10.	Pik (een halve ton) - 0,15.
Bokkings, per stroo.... - 0,05.	„ (een vaatje) - 0,05.
Bier, per vat..... - 0,30.	Pijpen (per ton) - 0,20.
	„ (per mand) - 0,05.
	Pulpitrum of Secretaire, - 0,50.

Foto Groninger Archieven

Nieuwsblad van het Noorden, 19 juni 1892

Wedrennen te DE PUNT. Ruime stalling en weide voor paarden, ter gelegenheid van de komst van HH. MM. de KONINGINNEN aan de WEDRENNEN, op 5 minuten afstands van de baan, bij den kastelein K.H. ZIERTS, veerman aan de haven te Noordlaren.

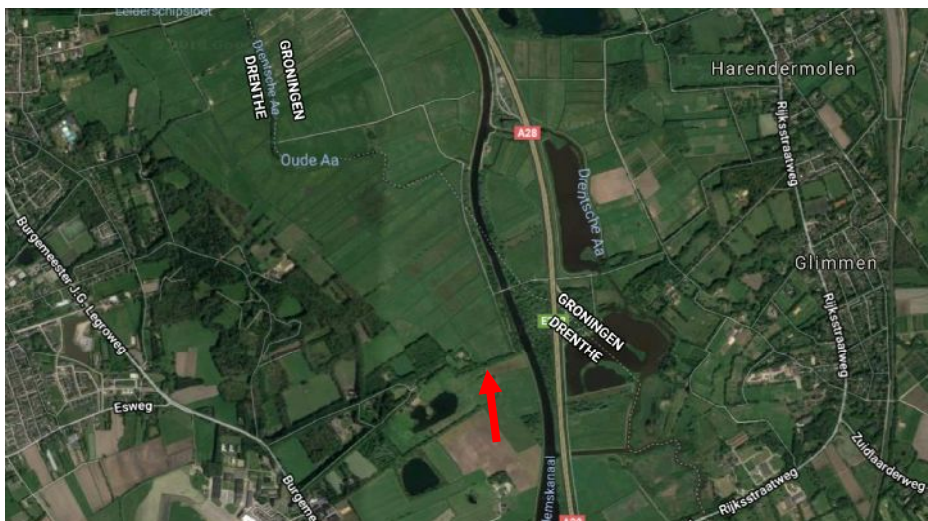

Nieuwsblad van het Noorden, 18 november 1894

Veerhuis te Noordlaren. Op Woensdag 5 December 1894, des voormiddags 1. uur, zal, ten verzoeken van de MARKTGENOOTEN van Noordlaren, ten huize van den heer E. Brants te Noordlaren, publiek worden verhuurd: Eene behuizing, waarin eene (vooral met sterk ijs) drukke herberg met erf en opslagplaats, en het recht van schipveer van Noordlaren op Groningen vv, haven- en opslagelden, alles te Noordlaren.

Glimmen

Nieuwsblad van het Noorden, 19 juni 1925

Haren, 18 juni. Door de gemeente Haren werd gevraagd:

* 160 kub. kolensintels, waarvan 80 kub. franco op de wal bij de haven te Haren en de rest franco op de wal te Glimmen (Drentsche Aa). Gegund aan T. Waker te Groningen.

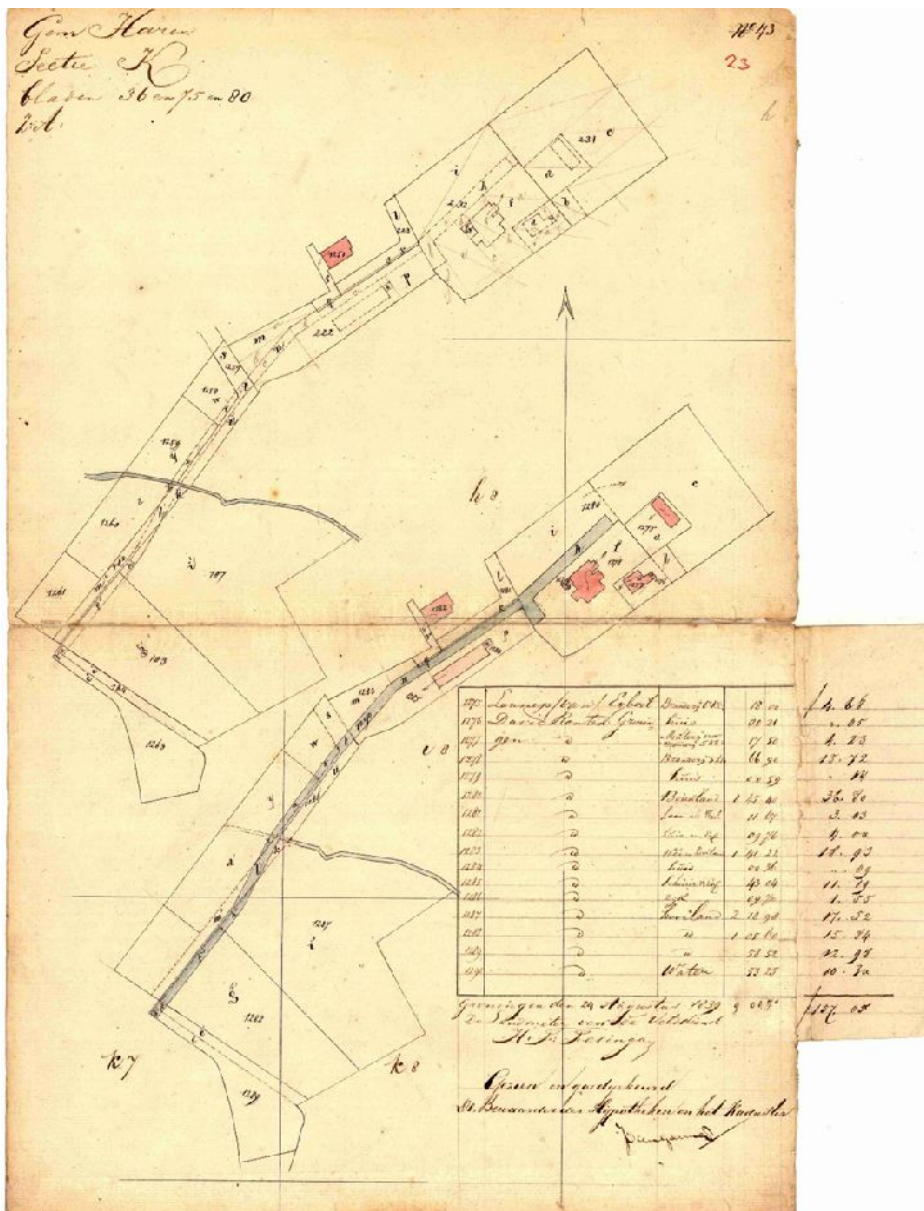
Harenermolen

In de nabijheid van Voorveld zien we op de kaart de Haaksloot aangegeven, een naam die aan een der vorige bewoners van dit buiten, den heer Haack, doet denken.

Haren-West en Hemmen

Kadastrale kaart 1839

Notulen Burgemeester en Assessoren, 21 april 1838

Uitvoerig bericht van de dijkschauwers te Haren over het door J. Roeters van Lennep te graven vaartje vanaf het Hoornsche Diep naar een op te richten fabriek. Dit met afdamming van het boerenmaar en het leggen van een grondpomp. Eén van de eisen van de ingelanden is, dat zij van het vaartje gebruik mogen maken voor het laden en lossen van goederen. Van Lennep sr en jr blijken het niet met deze voorwaarde eens te zijn. Op 7 mei 1838 vindt een vergadering plaats in aanwezigheid van de dijkschauwers, ingelanden en de gebroeders Van Lennep. Uitkomst is dat moet worden geconcludeerd dat de voorwaarde niet in verhouding staat tot de vergunning een grondpomp te mogen hebben. De voorwaarde wordt dan ook als vervallen beschouwd

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 31).

Aanleg vaart door J. Roeters van Lennep, 1838

Aan de commissie van superintendentie van het Hoornschediep, 19 juni 1838.

Wij hebben de eer u te doen toekomen een verzoek van J. Roeters van Lennep te Hoogezand namens zijn vader E.D. van Lennep, wonende te Almelo, als eigenaar van de behuizing en de landerijen vroeger bezeten door de erven W. Abbring te Hemmen onder Haren, alwaar dezelve voornemens is eene branderij op te richten, om een vergunning tot het maken van een van voldoende kaaidijken omgeven vaart of wijk, lopende vanaf die fabryk naar het Hoornschediep, invoegen nader is aangegeven op de hierbij gevoegde schetstekening.

Wij voegen hierbij het bereids op dit verzoek ingewonnen bericht van den hoofdingenieur van den waterstaat in deze provincie van 26 mei j.l. nr 629. Wij verzoeken u ons ten spoedigste te willen opgeven of er bij dezelve ook bedenkingen bestaan tegen het toestaan van het verzoek van den adressant op den voet en de voorwaarden, als door de hoofdingenieur voorgesteld.

Gedeputeerde Staten van Groningen

(Groninger Archieven, Toegang 805, inventarisnummer 3)

Aanleg vaart door J. Roeters van Lennep, 1838

Beslissing Gedeputeerde staten van 2 juli 1838. Gehoord het plaatselijk bestuur van Haren op het verzoek van J. Roeters van Lennep ingediend namens zijn vader E.D. van Lennep, leraar van de doopsgezinde gemeente te Almelo, tot het maken van een vaart met voldoende kaaidijken en een grondpomp in het aldaar lopende Maar, verlenen Gedeputeerde Staten de gevraagde

vergunning onder de navolgende door de hoofdingenieur van den waterstaat in de provincie voorgestelde voorwaarden. Dit zijn voorwaarden die te maken hebben met de grondpomp in het maar en met de hoogte en de kwaliteit van de dijken ter weerszijden van de vaart.

(Groninger Archieven, Toegang 805, inventarisnummer 3)

Notulen raadsvergadering 4 september 1861

De raad gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders betreffende eene vaart ten westen van het dorp Haren. Overwegende dat door het afsluiten der vaart genaamd Jorissenwijk de gelegenheid tot aanvoer van goederen te water is weggenomen voor de ingezetenen van de gemeente in en bij het dorp Haren woonachtig en het gemis van die gelegenheid wordt geacht op den duur nadeelig te zijn voor de algemene welvaart. Overwegende dat echter de behoefte aan den bedoelde vaart slechts plaatselijk is, dewijl de bewoners van het grootste gedeelte der gemeente, kunnen geacht worden geen onmiddellijk belang bij den vaart te hebben. Gelet daarop dat de medewerking van het gemeentebestuur wordt ingeroepen, teneinde worde verkreegen eene vaart ten westen van het dorp Haren vanuit het Noord-Willemskanaal tot het hooge bij de Koffijdiksteeg.

Wordt besloten aan burgemeester en wethouders op te dragen te bewerken, dat eene vereniging van belanghebbende en belangstellende ingezetenen wordt opgericht met het doel der daarstelling eener vaart met bijbehorende werken ten westen van het dorp Haren en den uitslag hunner bemoeijingen in eene volgende raadsvergadering ter tafel te brengen.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 13).

Notulen raadsvergadering 25 september 1861

Burgemeester en wethouders in voldoening aan de lastgeving hen in de vorige vergadering verstrekt, doen mededeling, dat ten gevolge van eene oproeping van belangstellenden bij de daarstelling eener vaart ten westen van het dorp Haren op den 17 september j.l. eene vergadering heeft plaats gehad welke door een twintigtal personen werd bijgewoond.

Dat het wenschelijke der daarstelling van den vaart algemeen werd erkend, maar de wijze van uitvoering, zooals die door burgemeester en wethouders was daargesteld niet bij allen bijval vond.

De één wenschte dat de onderneming door het gemeentebestuur voor rekening alleen van het dorp (kerspel) Haren geschiede. De ander dat particulieren zonder inmenging van het gemeentebestuur zouden bewerkstelligen wat nu als eene gecombineerde onderneming was voorgesteld. Nadat over

de verschillende voorstellen breedvoerig was gesproken, werd het voorstel van burgemeester en wethouders voorloopig goed gekeurd, zoodat eene vereniging van belangstellende personen met het gemeentebestuur de vaart en annexe werken zoude daarstellen, waarvan de kosten buiten die van begrinding van den weg werden geraamd op f.8.000,-. De benoodigde gelden worden gefourneerd door de deelnemers aan de vereniging bij aandelen groot f.100,-, rentende 2,5%. Het gemeentebestuur zoude worden verzocht voor f.2.000,- aandeel te nemen en af te zien van rente en aflossing. Waartegen de vaart en annexe werken nadat de aandelen van de overige deelnemers zijn afgelost aan en ten voordeele van de gemeente zou vervallen.

(passage over de aandelen, die identiek is aan vermelding onder inventaris nr. 959 niet opgenomen).

Voorts werd gelezen een brief van het bestuur der Noord-Willemskanaalmaatschappij van 12 september 1861, houdende vergunning tot het maken van een doorvaardwijdte in het jaagpad van genoemd kanaal, waarom door burgemeester en wethouders was verzocht geworden.

Terwijl de mededeling werd gedaan, dat Jhr. Mr. O.J. Quintus toezegging had gegeven de benoodigde grond voor de vaart en annexe werken te zullen afstaan van zijn perceel het Steenland genaamd voor f.1.200,- per bunder gerekend voor het westelijke stuk en f.1.500,- per bunder voor het voorste of oostelijke gedeelte, en Arend Rutgers had aangeboden van zijn perceel genaamd de Made te zullen afstaan voor f.1.400,- per bunder. Ook had Lukas Bolhuis te kennen gegeven desnoodig gronden van zijn perceel Made in koop te zullen afstaan voor nader te bepalen prijs.

De raad constateert voorts dat door de aanleg van een voetpad over de dijk langs het te maken kanaal, zal worden voorzien in de behoefte van een voetpad van af den Hoornschedijk naar de kom van het dorp Haren, vooral ten dienste van schoolkinderen en kerkgangers, waardoor eene belangrijke buitengewone uitgaaf van ongeveer f.1.000,- voor aankoop van grond van het Hemmerland, afrieggelen en afwerken van het voetpad kan worden bespaard.

(passages over de beschrijving en de begroting van het werk en de brief aan de provincie met het verzoek een bijdrage te betalen zijn identiek aan stukken opgenomen onder inventaris nr 959 en hier niet opgenomen).

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 13).

**Begroting van kosten van het graven eener zijtak uit het Noc -
Willemskanaal naar de zoogenaamde Drift te Haren dd oktober 18**

De geheele lengte der te graven zijtak vanaf het Noord-Willemskanaal naar de Drift te Haren bedraagt 775 el, waarvan 700 el tot het kanaal. Het maai-veld ligt ter plaatse ongeveer 0,30 el boven het waterpeil van het Noord-Willemskanaal, zodat voor een diepte van 1,80 el, de ingraving 2,10 el moet zijn. De bodembreedte wordt gesteld op 4 el. De boven breedte 9,25 el. De totale kosten worden geraamd op f.9.000,-.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959; bij de invoering van het Nederlands metriek stelsel in 1820 werd de el gelijk gesteld aan een meter, daarvoor was een el gelijk aan 69,4 centimeter)

Register inschrijving geldlening voor aanleg vaart en haven februari 1862

Register van inschrijving voor eene geldlening ingevolge raadsbesluit van den 25 september 1861 nr 7, gewijzigd bij raadsbesluit van de 24 februari 1862 door vermeerdering der som met f.700,- en alzoo gebragt op f.7.500,- , ter bestrijding van de kosten wegens het daarstellen eener vaart en annexe werken ten westen van het dorp Haren vanuit het Noord-Willemskanaal tot aan het hooge in de Steenlanden van jonkheer Mr. O.J. Quintus, nabij de koffijdiksteeg.

De aandelen ieder groot f.100,-, rentende 2,5% met aflossing van een of meer aandelen per jaar.

(Er zijn twee lijsten met inschrijvers. Sommige inschrijvers komen twee keer voor. Hebben ze dan dubbel ingeschreven? De onderstaande lijst is daarom indicatief

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959)

Naam	Aantal aandelen	Naam	Aantal aandelen
O.J. Quintus	5	H. Groenhoff	3
?. Pieters	10	J. Koops	1
J. Wolters	1	Wed. J. Takens	1
L. van Oosten	1	J.H. Quintus	7
L. Bolhuis	2	H.K. Roessingh	1
R. Abels	2	P. Oosting	1
Wed. L. Bolhuis	3	J. van Hemmen	1
B. Mulder	2	J.J.A. Quintus	3
Wed. ter Borgh	2	O.Q.J.J. van Swinderen	2
R. Hornhuis	5	Wed. R. Pauwels	1
J. Koops	1	Waterschap Westerpolder	4
Wed. Pauwels	1	T.J. ten Berge	5
L.T. Jorissen	2		

Notulen raadsvergadering, 24 februari 1862

De voorzitter geeft mededeeling aangaande de werkzaamheden aan den zijtak uit het Noord-Willemskanaal naar Haren, dat zich onverwachte zwaarigheden hebben op gedaan welke uit den weg moeten zijn geruimd alvorens tot de op handen zijnde aanbesteding der werken te kunnen overgaan. Ten eerste hebben de heeren J.H. Quintus mede eigenaar Rutger Arends te kennen gegeven, dat zij niet een gedeelte maar wel het geheele perceel K nr 567 ten gebruike voor de onderneming der vaart in koop willen afstaan. Ten tweede, dat Lucas Bolhuis zwaarigheid maakt de van zijn perceel K nr ?? op de situatiekaart van de vaart aangeduide oppervlakte af te staan gerekend naar f.1.500,- per bunder en dat ook dan wanneer de rigting van de vaart zoodanig werd gewijzigd, dat het perceel van Lucas Bolhuis zoude worden gemist, de beschikbare som voor onteigening niet voldoende is, maar een tekort door verhooging der bij leening op te nemen som moet worden aangevuld.

De gemeenteraad beslist hierop burgemeester en wethouders te machtigen de rigting van het kanaal zoodanig te verschuiven, dat geen grond van Lucas Bolhuis nodig zal zijn en het perceel K 567 van J.H. Quintus in zijn geheel te onteigenen. Mocht toch nog grond van Lucas Bolhuis nodig zijn dan mag het college de benodigde grond aankopen voor f.2.000,- per bunder. Voorts besluit de gemeenteraad het bedrag der lening, dat op 25 september 1861 was gesteld op f.6.800,- te verhogen naar f.7.500,-.
(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 13).

Brief aan de Staten der Provincie Groningen voorjaar 1862 (concept)

Geeft eerbiedig te kennen het bestuur der gemeente Haren.

Dat de ingezetenen van het dorp Haren reeds sedert lang veel behoefte hebben gevoeld aan eene vaart, welke hun in de gelegenheid stelt, de plaats hunner inwoning in watergemeenschap te brengen met het Noord-Willemskanaal, waardoor ook zij in grooter genot zullen komen van de voordeelen welke dat kanaal in de Provincie in het algemeen zal aanbrengen. Dat echter het dorp Haren nog al op enigen afstand van het Noord-Willemskanaal gelegen, het noodig is om die zo zeer gewenschte watergemeenschap over ene lengte van 750 ellen te graven, en wanneer zij wordt aangelegd overeenkomstig de hierbij overgelegde bestekken op eene breedte van 9,50 ellen en eene havenkom lang 23 ellen, breed 15 ellen met inbegrip van de noodzakelijke draaibrug in de oostkade van het Noord-Willemskanaal en grondpomp om de afgebroken watergemeenschap in de waterpolder te herstellen, blijkens hierbij gaande begrooting, moet kosten

ene som van f.

Dat de gemeenteraad zwaarigheid maakt om deze onderneming geheel met fondsen uit de gemeentekas te doen uitvoeren uit hoofde zooals afzonderlijk van het dorp Haren verwijderde gehuchten als Euvelgunne, Noordlaren, Onnen, Essen, Helpman, daarbij geen of minder dadelijk belang hebben.

Dat men uit dien hoofde op middelen bedacht heeft moeten zijn, de onderneming deels ten laste van de meer dadelijk belanghebbenden en hen die het met het dorp Haren wel meenen te brengen, waartoe het beroep van de raad op hen niet vruchteloos heeft geweest, daar zestig aandelen ieder van f.100,- tegen een rente van 2,5% ten laste van de gemeente zijn genomen.

Dat echter het tekort nog te zeer de gemeentefondsen zou drukken, vooral indien de te heffen havengelden niet het tot evenmatige hoogte worden opgevoerd, die echter zoo hoog moeten zijn dat in aflossing, betaling van interest en kosten van onderhoud en opzigt wordt voorzien, welke laatste men niet aarzelt tot een bedrag van f.4.000,- te kapitaliseren en men alzoo het geheel bedrag van de onderneming moet stellen op f.14.200,-.

Indien nu het tekort van f. ten laste van de gemeente wordt genomen, is het buiten twijfel, dat de gemeente daardoor te zwaar wordt gedrukt.

De Raad is er daarom op bedacht naar middelen uit te zien om dat tekort althans grootendeels te dekken. Zij heeft daartoe in de eerste plaats zijnen hoop gevestigd op uw vergadering ten einde ondersteuning te mogen ontvangen uit de provinciale kas.

De Raad doet het met vrijmoedigheid en zo zij meent op goede gronden.

In alle oorden dezer provincie zijn kunstwegen ten behoeve van gemeenten door of met zeer aanzienlijke bijdragen van de provincie aangelegd. De gemeente Haren heeft nimmer van die bijdragen iets genoten, doch heeft jarenlang als deel van het geheel daarvoor aanzienlijk betaald.

Voor hoofdcommunicatie wegen behoeft de gemeente niet te zorgen, omdat haar deelen voor het grootste gedeelte aan der wegen der eerste klasse of aan wegen van andere cooperatiën gelegen zijn. De provinciale bijdragen voor wegen worden gegeven of dezelve worden door de provincie aangelegd ter bevordering van handel, nijverheid en landbouw, in één woord ter bevordering van den bloei der provincie. De gemeenteraad stelt zich met deze onderneming geen ander doel voor oogen. Hij houdt zich overtuigd, dat wordt de voorgestelde vaart niet gegraven de bloei van Haren binnen korte jaren zal afnemen. Bij hare daarstelling zal hare bloei ontwijfelbaar toenemen.

De Raad weet zich geene reden te geven waarom voor aanleg van communi-

catie wegen steeds 30% van de kosten van aanleg uit de provinciale fondsen overeenkomstig het bekende besluit der Staten van den 2 oktober 1849 nr 30 zou worden versterkt en die voor verbetering van in vele opzichten meer nut aanbrengende communicatie zou worden geweigerd.

Het wendt zich daarom met het grootste vertrouwen tot uw vergadering met verzoek, dat het uwe vergadering moge behagen te besluiten dat aan de gemeente Haren tot het maken der boven bedoelde vaart in den jare 1862 na voltooiing van het werk uit de provinciale fondsen zal worden verstrekt 30% van het tekort op de beschikbare fondsen ad f.4.000,- of zoveel meer of minder als uwe vergadering billijk zal achten.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959; bij de invoering van het Nederlands metriek stelsel in 1820 werd de el gelijkgesteld aan een meter, daarvoor was een el gelijk aan 69,4 centimeter)

Memorie van toelichting dd 26 mei 1862 van burgemeester en wethouder: behorende bij de Verordening op het heffen van gelden voor het gebruik van den vaart en annexe werken ten westen van het dorp Haren gelegen.

De bedoelde vaart is eene zijtak van het Noord-Willemskanaal gegraven op daartoe door de gemeente aangekochte grond gelegen tusschen het Noord-Willemskanaal en de Drift of Achterweg ten westen van het dorp Haren op ca 1.000 ellen afstand tot de Rijksstraatweg aldaar.

De vaart heeft eene lengte van ellen en eindigt met eene havenkom op ca 75 ellen van den Achterweg.

Bijlangs den vaart en de havenkom, ten noorden, is op den Kadijk een weg, 6 ellen breed aangelegd, welke over den opslagplaats, in den vermelden Achterweg uitgang heeft

Doordien de vaart een Maar (afwateringskanaal van hooilanden) doorsnijdt, is tot verbinding daarvan een grondduiker in den vaart gelegd en zijn een paar grondpompen tot behoud van kleine afwateringen aangebragt.

In het jaagpad van het Noord-Willemskanaal, over den zijtak is een draaibrug gelegen, en ten gebruik van den brugwachter, tevens opzichter op den vaart, opslagplaats, enz. is eene woning gebouwd.

De daarstelling van die werken voorziet niet alleen in eene dringende behoefte van de inwoners van het dorp Haren, die sedert eenigen tijd van de gelegenheid tot af- en aanvoer te water verstoken waren, maar opent tevens de gelegenheid tot ontwikkeling van nijverheid en voor nieuwe bronnen van bestaan, en zal daardoor waarschijnlijk toebrengen tot vermeerdering van de welvaart in de geheele gemeente.

De daargestelde werken van vaart, havenkom, weg over den kadijk, grond-duiker, grondpompen, draaibrug en woning maken alle te samen zoodanig een geheel uit, dat niet gevoeglijk te splitsen is, voor de berekening van het aandeel dat iedere gebruiker naar evenredigheid van het gebruik of het genot dat hij heeft, in de kosten van aanleg en onderhoud van het door hem gebruikte zal moeten betalen, en is die berekening diensvolgens over het geheele werk ineens gemaakt als volgt:

De kosten voor aanleg bedragen:

a. voor onteigening van grond	f. 4.500,-
b. voor graaf- en aardewerken	f. 2.500,-
c. voor een draaibrug	f. 1.300,-
d. voor en grondduiker en pompen	f. 300,-
e. voor een woning	f. 1.100,-
f. andere kosten	<u>f. 500,-</u>
Totaal	f.10.200,-

De kosten voor onderhoud en gebruikverstreking zijn jaarlijks:

voor onderhoudslasten	f. 250,-
b. gaarders- en opzigtersloon	f. 180,-
c. rente van f.7.500,- opgenomen kapitaal	f. 187,50
d. onvoorzien	<u>f. 22,50</u>
Totaal	f.....640,-

De inkomsten zijn geraamd op f.464,-, waarvan de schipperij betaalt voor het gebruik van den vaart en haven en degene die goederen laat laden of lossen voor het gebruik van den weg en opslagplaats. Een berekening volgens tarief voor tonnengeld van schepen: 30 tjalken à 60 ton en 30 pramen à 10 ton maakt 2.300 ton en geeft een opbrengst van f.69,-. Voor het gebruik van den kaaiweg wordt uitgegaan van 35 wagenvragten van iedere tjalk en 5 van iedere praam en dit geeft een opbrengst van f.195,-. De geraamde opbrengst voor opslaggeld, huur der woning en grasgewas bedraagt f.200,-. Het totaal der inkomsten komt daarmee op f.464,-. De inkomsten zijn dus f.176,- minder dan de uitgaven.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959; bij de invoering van het Nederlands metriek stelsel in 1820 werd de el gelijkgesteld aan een meter, daarvoor was een el gelijk aan 69,4 centimeter)

Reglement van politie op de Vaart, zijtak van het Noo -Willemskanaal, in de gemeente Haren dd 26 mei 1862

Zie afbeeldin

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959)

De **BURGEMEESTER** EN **WETHOUDERS**

van de Gemeente **HAREN**,

Doen te weten, dat door den Raad der gemeente, in zijne vergadering van den 26 Mei 1862 is vastgesteld de volgende verordening.

De **RAAD** der Gemeente **HAREN**,

Gelet op artikelen 150 en volgende der Gemeentewet;

Heeft besloten vast te stellen het volgende

REGLEMENT VAN POLITIE op de Vaart, zigtak van het Noord- Willemskanaal, in de Gemeente Haren.

Art. 1.

De havenmeester is belast met het openen en sluiten der draaibrug over de vaart, in het jaagpad van het Noord-Willemskanaal gelegen, — met het beheer en bestuur over de vaart, havensloot, kolkweg en opslagplaats, ten westen van het dorp *Lares* gelegen, voer zoveel betrek de vregeling en aanwijzing van ligplaats aan de schepen, alsmede voor het laden, lossen en opslaan van goederen. Aan niemand zal het veroorloofd zijn, buiten hem, daarentrent iets te bevelen.

Art. 2.

Ieder gezagvoerder van een schip is gehouden zich met zijn schip te regeren op de ligplaats, welke hem door den havenmeester wordt aange-
wezen.

Indien hij niet haalt of loet, is hij, zoo zulks noodig is, ter beoordersing in op last van den havenmeester, verplicht, zijn schip te verlaten naar de hem aan te wijzen plaats. Ook is de regeling van wagens, karren enz., op de opslagplaats, bij de haven en de kaa! aan den havenmeester opgedragen, wiens aanwijzing zal moeten worden opgevolgd.

Bij onwil of onachtzaamheid is de havenmeester bevoegd daartoe, ten koste van den onwillige of onachtzame, de hulp van deelen en zoo noodig van de politie te bevelen.

Art. 3.

Het is verboden stroo, sjoenen, sand, asch, turfmoed of eenige andere valluis of ballast in de haven te werpen.

Art. 4.

De gezagvoerders van schepen, voerlieden en andere personen zijn in alle veranwoordelijke gevallen, ook in die, waarin dit Reglement niet voorziet,

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van de provincie *Groningen*, volgens hun bevel van den 5 Junij 1862, no. 36, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 18 Junij 1862.

verplicht aan de bevelen van den havenmeester te gehoorzamen, behoudens hun beklag aan het Gemeentebestuur.

Art. 5.

Ingeval van ziekte of afwezigheid van den havenmeester, zal hij iemand, daartoe bekwaam, in zijne plaats stellen, om inasdiels zijne betrekking waar te nemen, waarvoor de havenmeester echter verantwoordelijk blijft.

Art. 6.

Alle overtredingen van dit Reglement worden door den havenmeester, op

een oen op de aanhouding zijner aemening gedaan, goetstaven bij be-
hoorlijk proces verbaal, hetwelk hij onverwijld ter hand stelt aan den Burge-
meester der gemeente.

Art. 7.

Alle overtredingen van dit Reglement worden gestraft met eenne geldboete van *één* tot *viyf* gulden, en gevangenisstraf van *één* tot *drie* dagen, te samen of afzonderlijk.

Art. 8.

Dit Reglement treedt in werking op den dag der afkondiging.

Aldus gedaan te Haren, ter openbare Raadsvergadering van den 26 Mei 1862.

DE BURGEMEESTER,
L. T. JORISSEN.

DE WETHOUDERS,
G. BOLHUIS.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der gemeente *Haren*,

L. T. JORISSEN.

Tot onderrichting van dezelve,

G. BOLHUIS.

Brief aannemer Koning 5 juni 1862

Aan de raad der gemeente Haren

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen, Harm Koning te Groningen, aannemer van het bouwen van een beweegbare brug over het kanaal naar Haren, met de leverantie der benodigde materialen, dat door hem, volgens art. 11 van het bestek en volgens zijn bescheiden oordeel, het werk op maandag den 5den mei moest worden opgeleverd, aangezien op dien dag de negen weken vestreken waren, sedert het werk was aangevangen, zijnde de kennisgeving van de approbatie hem op zondag den 2den maart j.l. geworden, dat de oplevering echter eerst op den 10den daaraanvolgende heeft kunnen plaats hebben, om reden:

1. de regen belemmering in de uitvoering heeft teweeg gebracht;
2. er meer werk op last van de directie is verrigt geworden dan in het bestek was bepaald;
3. de voortgang van het werk is verhinderd geworden door een schip, dat bij de brug in het gegraven wordend kanaal is vast blijven zitten;
4. wegens windstilte het hout later is geleverd geworden dan door de leverancier was beloofd.

Hieruit kan u blijken, dat adressant met den besten wil, niet in de mogelijkheid is geweest om het werk op den bepaalden tijd voltooid te hebben, waardoor hij in de bij het bestek bepaalde boete is vervallen.

Hij nadert uwe vergadering met het eerbiedig verzoek hem de boete om bovenstaande redenen kwijt te schelden en de volle aannemingsom te willen doen uitbetalen en hij hoopt, dat aan zijn verzoek goedgunstig mag worden voldaan, vooral wanner het werk in aanmerking wordt genomen, dat hij, zoo hij vermeent, naar het volle genoegen heeft voltooid en bij de latere oplevering geen nadeel heeft geleden.

Groningen, 5 juni 1862, H. Koning.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959)

Extract uit het Register der Resolutien van de Staten der provincie Groningen 9 juli 1862

Aan de orde gesteld zijnde de voordragt van Heeren Gedeputeerde Staten dd 19 juni 1862, nr 73, nopens een adres van den Raad der gemeente Haren tot bekoming van een bijdrage van 30% der kosten voor het graven van een nieuw scheepsvaartkanaal vanaf het dorp Haren tot in het Noord-Willemskanaal en aanhorige werken, of zoveel meer of minder als billijk zal worden geacht - alsmede het door de Centrale afdeling daaromtrent uitge-

bragt rapport luidende het rapport als volgt

(caeteris omissis) (= met weglating van het overige)

Wordt op voorstel van den voorzitter zonder hoofdelijke stemming overeenkomstig de conclusie van het rapport der Centrale afdeling besloten, weshalve goedgevonden: aan den Raad der gemeente Haren, bij afschrift dezer, onder terugzending van de beide bestekken, de begrooting en de teekening, en tot dispositie op het door hem ingediend adres, te kennen te geven, dat, aangezien deze vergadering niet overtuigd is, dat de gemeente Haren door het daarstellen van een vaarwater vanaf het dorp Haren tot in het Noord-Willemskanaal met aanhoorige werken boven haren krachten en boven andere gemeenten bezwaard zoude zijn en aangezien het verleen van subsidie tot daarstelling van nieuwe dorpsvaarwaters een gevaarlijk antecedent voor de provinciale fondsen zoude opleveren, er geen termen zijn gevonden aan in deze gedaan verzoek het verlangde gevolg te geven.
(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 959)

Notulen raadsvergadering 31 juli 1862

Gelezen het adres van aannemer Koning, dat hem de boete wegens te late oplevering van de brug over de zijtak van het Noord-Willemskanaal wordt kwijt gescholden. Werd besloten aan de aannemer Koning te kennen te ge-

ven, dat de raad geene vrijheid heeft gevonden zijne aangevoerde redenen tot verontschuldiging der laten aflevering van den brug aan te nemen tot kwijtschelding van boete en bij het besluit tot korting op de aannemingssom moet verblijven.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 13).

Notulen raadvergadering 1 november 1862

Aannemer Koning heeft bij brief van oktober 1862 nogmaals verzocht hem geen boete op te leggen voor de te late oplevering van de brug over de vaart te Haren. Op dit verzoek wordt wederom afwijzend beslist.

(archief gemeente Haren, deel I, inventarisnummer 13).

Verpachting van de haven te Haren 187 -1908

1874-1877 Petrus Harmannus Dopheide

1881-1884 Boelo Letema, tuinman te Oude Pekela mede namens Johannes Best, voermansknecht te Groningen

1884-1887 Jan Stoffer Pieters te Haren mede namens (zijn broer) Christoffer Pieters, voerman te Haren

1899-1902 Hielke Kamphuis, landbouwer op de Hoorschedijk mede namens (zijn zwager) Ernestus Borgman, landbouwer te Middelhorst

Nieuwsblad van het Noorden, 14 december 1889

Verpachting. Haren. Op Donderdag 19 December 1889, des avonds 6 uur, zal ten verzoeken van het GEMEENTEBESTUUR te Haren, in het GEMEENTEHUIS aldaar, voor drie achtereenvolgende jaren, worden verpacht:

I. Het Tolhuis met Erf, staande op het Hoogveld nabij Onnen, met het RECHT om aldaar TOL TE HEFFEN

II. Eene BEHUIZING met GROND, staande en gelegen ten zuiden van de vaart te Haren, voorts de RECHTEN verschuldigd voor het gebruik van de HAVEN en VAART te Haren en van de OPSLAGPLAATS aldaar.

S. LOHMAN, notaris

Nieuwsblad van het Noorden, 2 juli 1893

Aanbesteding Baggerwerk.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der gemeente Haren wenschen bij enkele inschrijving AAN TE BESTEDEN: het baggeren van de HAVEN en het VAARTJE te Haren, lang 712 M.

BESTEK en VOORWAARDEN met dwarsprofielen liggen (er inzage in het GEMEENTEHUIS. AANWIJS in loco zal plaats hebben op Donderdag 6 Juli as , te

2 uur. De BESTEDING zal worden gehouden op VRIJDAG den 7 Juli, des avonds te 6 uur, in 't GEMEENTEHUIS, terwijl de inlevering der Biljetten moet geschieden vóór 1 uur.

De Burgemeester: C. H. QUINTUS. De Wethouder: R. HORNHUIS.

Nieuwsblad van het Noorden, 29 augustus 1923

Het gemeentebestuur van Haren vraagt prijsopgaaf met tijd van levering van 140 kub. basaltslag 2/4 franco voor den wal voor de helft in Haren en voor de andere helft in de haven te Onnen.

Nieuwsblad van het Noorden, 19 februari 1924

Aanbesteding. De Maatschappij tot aanleg en exploitatie van Laagspanningsnetten te Groningen, is voornemens op woensdag 27 februari 1924, namiddags om 3 uur in het gemeentehuis te Haren aan te besteden: het bouwen van eene bergplaats aan de haven te Haren, onder bijlevering van al het daartoe benodigde.

Nieuwsblad van het Noorden, 26 maart 1936

Pl.m. 60 a 70.000 Kanaalster Bagger, ook wel bij gedeelten.
Bij Schipper H. SUUROVERSTE, Haven, Haren, Gron.

Nieuwsblad van het Noorden, 1 maart 1939

Knecht met varen bekend, met kost en inwoning. Brandstofhandel H. SUUROVERSTE, Westerschedrift no. 20, Haren

Nieuwsblad van het Noorden, 27 december 1951

Verdronken. Uit de haven te Haren is vanmorgen het stoffelijk overschot opgehaald van de 53-jarige H. A. P., woonachtig te Haren. Het slachtoffer was ongehuwd.

Uitmonding Harenervaartje op NW-kanaal met de faecalienloods

Raadsvoorstel 10 januari 1929 tot onderhandse aanbesteding aan J.H. Vels

Met 1 mei 1929 is het contract afgelopen, dat de gemeente heeft gesloten met J.H. Vels betreffende het ophalen der faecaliën enz. en de verpachting van havenrechten en opslaggeld. In verband mede met hetgeen daaromtrent is gesproken in vorige raadsvergaderingen, hebben wij deze kwestie nog eens onder oogen gezien en een grondig onderzoek ingesteld. Hierbij is ons gebleken, dat Vels genegen is opnieuw zich beschikbaar te stellen. Aangezien Vels tot dusver steeds zeer nauwgezet zijn taak heeft vervuld, bestaat er bij ons geen enkel bezwaar de overeenkomst opnieuw te continueren. De financiële zijde van de zaak legt echter ook gewicht in de schaal. Daaromtrent kunnen wij u het volgende mededeelen.

De overeenkomst, zooals die tot dusver gold, kan worden gesplitst in twee gedeelten, namelijk 1. verpachting havengelden en opslaggeld aan Vels en 2. ophalen faecaliën enz. door Vels.

Voor het eerste gedeelte werd in den laatsten tijd door den pachter f.800,- per jaar aan de gemeente betaald. De gemeentearchitect heeft ons gegevens verstrekt over 1927, waaruit blijkt, dat de bruto voordelen uit dat gedeelte voortvloeiende voor Vels ongeveer f.1.200,- bedroegen. In dat jaar kwamen 104 schepen in de haven met een laadvermogen van 7323 ton. Het havenrecht hiervoor ontvangen bedroeg dus naar 2,5 cent per ton f.183,075. De verdere baten uit de haven kan men stellen op f.719,03, gesplitst als volgt. Naar schatting zijn vervoerd 5.858 wagenvrachten a 10 cent. De opbrengst hiervan is voor den pachter krachtens verordening f.585,80. Naar schatting werd opgeslagen 1/3 gedeelte van het aangevoerde of 2441 ton. Het bedrag aan opslaggeld geïnd kan men dus stellen op f.73,23 (naar 3 cent per ton). Verder rekent de gemeentearchitect de opslag van eigen materialen voor Vels op f.60,-.

De huurwaarde van het bruikbare land, dat bij de woning behoort, bedraagt ca f.100,-, terwijl de huurwaarde van de woning geschat kan worden op f.200,-.

Er zal voor Vels uit dit gedeelte van het contract dus ongeveer een nette winst overblijven van f.400,-, waarvoor hij moet zorg dragen voor de inning der havenrechten, afdraaien van de brug, schoonmaken van haven en muren en schoonhouden van het haventerrein.

Wanneer men de zaak op de keper beschouwt, dan blijkt wel dat aan de pacht der havenrechten voor Vels geen noemenswaard voordeel zit en alleen in combinatie met een ander bedrijf kan hier een voordeel worden gevonden.

Mede met het oog op bedreiging met eventuele concurrentie en het hem en offer waard is het gecombineerde bedrijf met zijn zoons te kunnen blijven voeren, is de pachter bereid gevonden de pachtsom met f.200,- te verhoogen, waarbij dan de voorwaarden ten opzichte van het tweede gedeelte der overeenkomst gelijk blijven aan die, welke het laatste jaar hebben gegolden.

Voor de exploitatie van den ophaaldienst ontvangt Vels van de gemeente een bedrag van f.70,- per week. Hiervoor zijn gemiddeld per week doorlopend bezig 2 `a 3 man, terwijl geregeld gedurende 1,5 dag per week 4 `a 5 man werkzaam zijn bij dezen dienst. Dit personeel werkt gemiddeld tezamen 136 uur per week, waarbij dan gedurende 10 uur per week tevens gebruik wordt gemaakt van de werkkraft van een paard. Wanneer men verder bedenkt, dat de gemeente steeds de werkkraft vraagt van een chauffeur, terwijl een reserve-chauffeur beschikbaar blijft, dan wil het ons voorkomen, dat bij het stellen van redelijke eischen aan het personeel der gemeente onder gewone omstandigheden meer zou moeten worden betaald, dan thans geschiedt. Het feit echter, dat Vels werkt met personeel uit eigen gezin en ten allen tijde uit zijn voermansbedrijf krachten kan betrekken om tijdelijk te assisteren, maakt, dat hij voor het betrekkelijk lage bedrag van f.70,- toch weer opnieuw de overeenkomst wenscht aan te gaan.

De vraag is tevens te stellen of gunning aan een ander gegadigde onder de gegeven omstandigheden wel in het belang van de gemeente zou zijn. De dienst wordt thans geheel naar genoegen waargenomen, terwijl dit bij een ander nog zal moeten worden afgewacht. Zal een eventueel lagere inschrijver bij openbare aanbesteding in het bedrijf niet aanwezige winstfactoren hebben gezien, dan zal hij naar alle waarschijnlijkheid later de exploitatie niet kunnen volhouden of op een andere wijze daarin tekort schieten.

Resumeerende stellen wij uw college dan ook voor met Vels een nieuwe overeenkomst aan te gaan tot verpachting van havenrechten en opslaggel-den voor f.1.000,- per jaar en het ophalen der faecaliën enz. tegen een beloning van f.70,- per week, welke overeenkomst wij voor een tijdvak van 5 achtereenvolgende jaren zouden wenschen aan te gaan.

Met het oog op het feit, dat Vels in verband met zijn voermansbedrijf er veel belang bij heeft spoedig te weten of deze overeenkomst al dan niet tot stand komt, verzoeken wij u binnen korten tijd een beslissing te nemen.

Haren, 10 januari 1929. Burgemeester en wethouders.

Het voorstel wordt behandeld in de raadsvergadering van 22 maart 1929. Bij de stemming over het voorstel staken de stemmen. De voorzitter vraagt de

raad hierop of hij mag aannemen dat de uitslag der stemming alleen betreft den termijn van 3 of 5 jaren en men zich overigens met het voorstel vereenigt. Niemand der leden heeft hier bezwaar tegen.
(archief gemeente Haren, deel II, inventarisnummer 1386).

Raadsvoorstel 9 januari 1936 tot onderhandse aanbesteding aan J.H. Vels

Het met J.H. Vels te Haren gesloten contract betreffende het ophalen der faecaliën enz. en de verpachting van havenrechten en opslagsgelden is met 1 mei 1936 afgelopen. Na gevoerde besprekingen heeft Vels zich bereid verklaard onder de bestaande voorwaarden opnieuw een overeenkomst met de gemeente aan te gaan.

Klachten over de vervulling van zijn taak bereikten ons nimmer, terwijl volgens het oordeel van het bureau gemeentewerken Vels de verschillende werkzaamheden tot tevredenheid verricht. In beginsel bestaat er dan ook bij ons geen bezwaar de overeenkomst te continueren.

De overeenkomst, zooals die tot dusverre bestond, kan worden gesplitst in twee gedeelten, namelijk 1. verpachting havengelden en opslagsgelden aan Vels en 2. ophalen faecaliën enz. door Vels.

Gedurende de afgelopen drie jaren bedroeg de pachtsom voor het eerste gedeelte f.1.000,- per jaar. Volgens ons door den gemeente-architect verstrekte gegevens wordt het havenbedrijf gehandicapt tengevolg van het vele vervoer per vrachtauto en tevens door de gelegenheid tot lossen aan het N.W. Kanaal. Behalve dat schepen met een eenigszins grooteren diepgang de haven niet kunnen bereiken, wordt aan het lossen aan een groot scheepsvaarwater de voorkeur gegeven. Deze omstandigheden, gevoegd bij het verleenen van vrijstelling van losgeld door de N.W. Kanaalmij – wel is opslaggeld verschuldigd – hebben de opbrengst der havenrechten en opslagsgelden belangrijk doen dalen. Uit de aan den gemeente-architect getoonde bescheiden is gebleken, dat de pachtsom ruim de helft te hoog is. De opbrengst over het laatste jaar bedroeg:

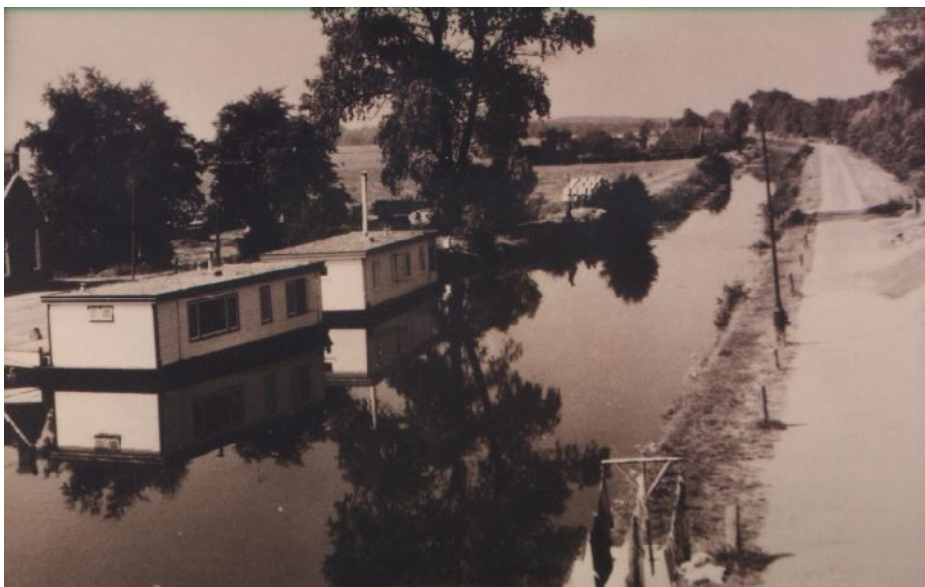
- aan ontvangster van schippers	f.165,20
- aan eigen bedrijf	f.183,20
- aan eigen bedrijf voor opslag	f.100,-
- aan huur van woning met toebehoren	<u>f.200,-</u>
Totaal	f.648,40

Vels heeft zich bereid verklaard gedurende twee jaren een pachtsom te betalen van f.400,- per jaar. De pachter is dan verplicht tot het schoonhouden van de haven van drijvend vuil, het draaien van den brug en de verzorging van het algemeene toezicht op en het schoonhouden van het haventerrein.

Volgens het bestaande contract ontvangt Vels voor de exploitatie van de vuilnisophaaldienst, het schoonhouden van rioolputten enz. een bedrag van f.75,- per week. Vels heeft verklaard een nieuwe overeenkomst voor dezen dienst – kleine uitbreidingen inbegrepen – te willen aangaan gedurende twee jaren voor f.3.300,- per jaar. Deze dienst vereist volgens opgave van den gemeente-architect dagelijks 3 personen, te weten 2 personen voor het ophalen der vuilnisstoffen enz. en 1 persoon voor het opstapelen en sorteerren der stoffen in de faecaliënbergplaats, welke dienst voor allen tussen 6 uur des morgens en 3,5 des middag een werktijd vordert van gemiddeld 8,5 uur. Uitgezonderd een paard voor de vuilniswagen, wordt het noodige materiaal door de gemeente beschikbaar gesteld.

Een aantal ingezetenen van Onnen heeft verder verzocht, aldaar tevens de vuilnisstoffen te doen ophalen. Terzake is door het bureau gemeentewerken een onderzoek ingesteld. Op grond van daaromtrent uitgebracht rapport, wil het ons voorkomen, dat aan het verzoek kan worden voldaan. Indien het mogelijk blijkt, dat op den terugrit van Noordlaren deze vuilnisstoffen alsnog kunnen worden geborgen, zal dit geen extra kosten met zich meebrengen. Blijkt echter dat een extra rit nodig is, dan zal hiervoor een bedrag van f.2,50 per rit moeten worden betaald.

Resumeerende achten wij de voorwaarden, waarop Vels een nieuwe overeenkomst wenscht aan te gaan aannemelijk. Wij stellen u voor gedurende een tijdvak van twee jaren onderhands aan hem te verpachten de haven-

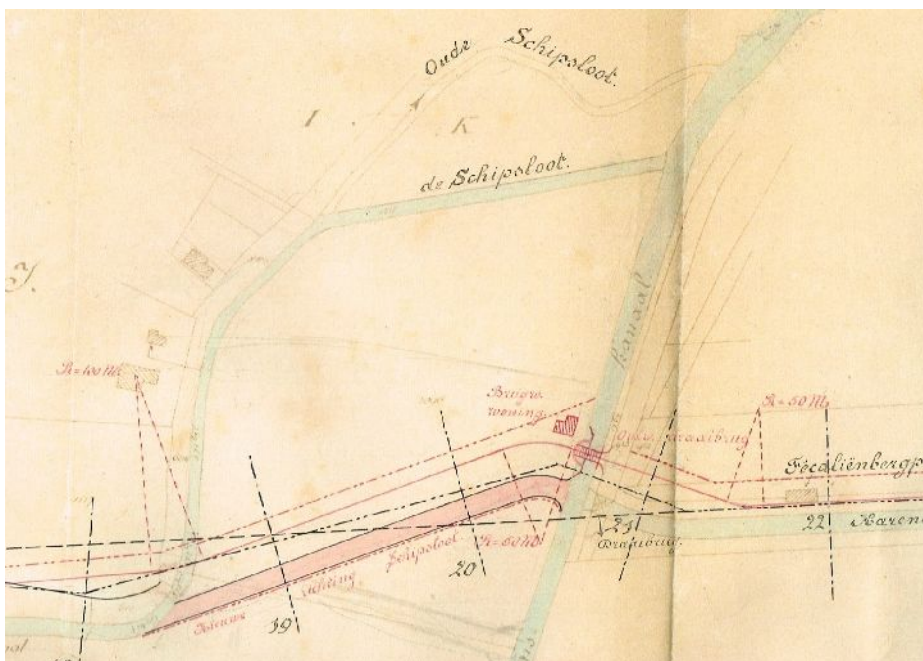
rechten en opslaggeld met inbegrip van een woning met toebehooren, voor een som van f.400,- per jaar en te besluiten tot onderhandsche aanbesteding van het ophalen der faecaliën enz., eveneens voor twee jaren, voor f.3.300,- per jaar overeenkomstig de bestaande regeling.

Wij merken hierbij nog op, dat een lid van ons college zich aanvankelijk heeft uitgesproken de voorkeur te geven aan eigen exploitatie. In aanmerking nemende de tijdsomstandigheden, en zich het recht voorbehoudende te zijner tijd zijn mening dienaangaande naar voren te brengen heeft hij gemeend thans niet een tegenvoorstel te moeten indienen.

Haren, 9 januari 1936 Burgemeester en Wethouders
(archief gemeente Haren, deel II, inventarisnummer 1386).

Hoornschedijk

Toelichting bij het plan en bestek wegens aanleg van den kunstweg Har - Paterswolde (1905)

Doel

Het doel van dezen weg is eene geschikte en aangename verbinding voor voetgangers, wielrijders, ruiters en voor het verkeer per rijtuig te bekomen tusschen de druk bezochte ontspanningsplaatsen Haren en Paterswolde.

Richting

De weg, die geheel binnen de grenzen der gemeente Haren valt, en in eene richting van Z.W. naar N.O. loopt, zal een aanvang nemen bij het hotel "De Twee Provinciën" te Paterswolde. Aldaar gaat de weg over het bij dit hotel behorend erf en tuin, waardoor tusschen den weg en de Schipsloot een strook grond beschikbaar blijft als los-, laad- en opslagplaats.

Ter plaatse waar de Hoornschedijk met de Schipsloot noordelijk ombuigt, snijdt de weg dijk en kanaal en gaat deze in N.O. richting over het hooiland tot aan het Noord-Willemskanaal; ook de Schipsloot wordt hier in N.O. richting evenwijdig aan den weg recht doorgetrokken tot het Noord-

Willemskanaal, en vervalt het gedeelte Schipsloot ten noorden van den ontworpen weg als scheepvaartweg.

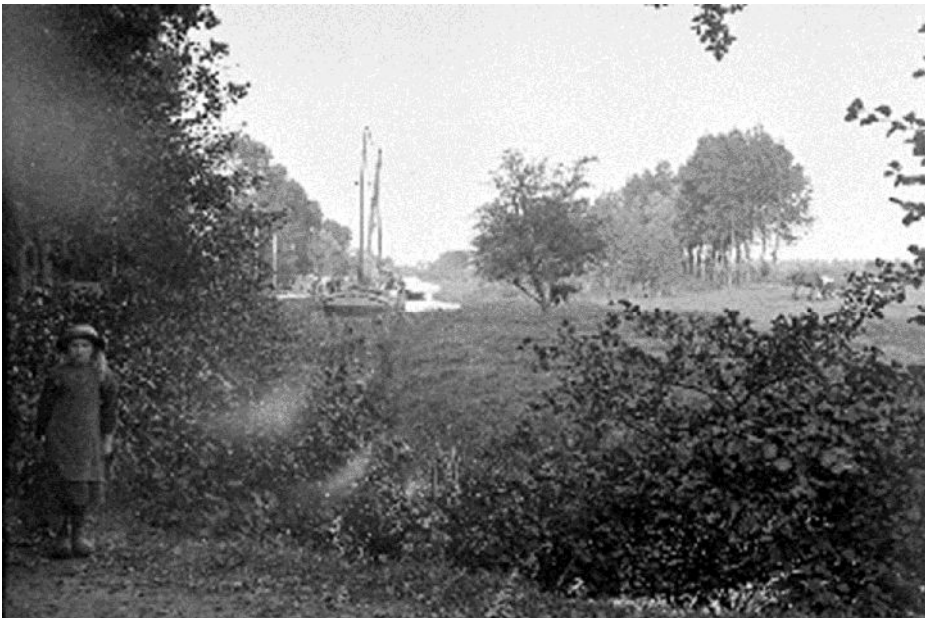
Even ten noorden van de uitmonding van het Harenervaatje in het Noord-Willemskanaal is eene draaibrug over dat kanaal ontworpen.

Na het Noord-Willemskanaal gekruist te hebben gaat de weg met een korte afsnijding over perceel nr 567 van sectie K der gemeente Haren naar den bestaanden weg langs de N.W. zijde van het Harenervaatje en wordt uiteindelijk deze bestaande weg gevolgd tot den Rijkstraatsweg te Haren, blijvende het eerste gedeelte van den weg van Haren naar het Harenervaatje ongewijzigd.

Te maken werken

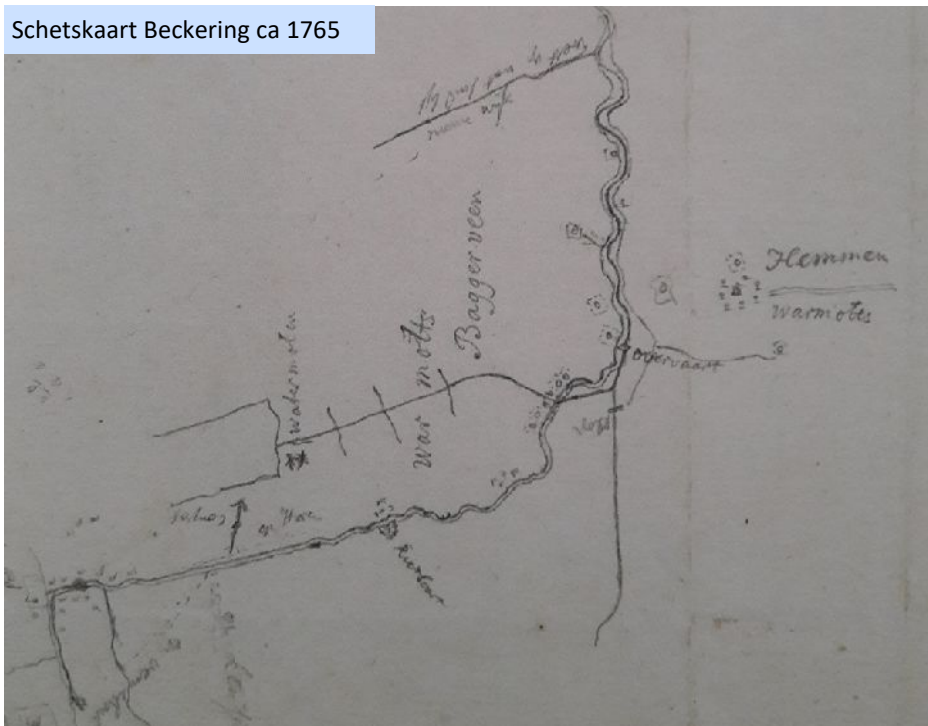
Als gevolg van de aanleg van den weg zal een zogenaamde wip, dienende voor overlading van turf en andere producten over den Hoornschedijk bij perceel I nr 1172 moeten worden gewijzigd of zal gebracht moeten worden door toekenning eener vergoeding de wip te laten vervallen.

(archief gemeente Haren, deel II, inventarisnummer 2194).

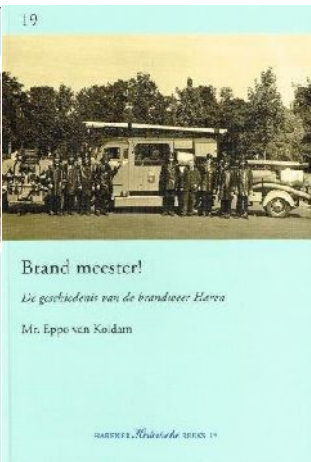
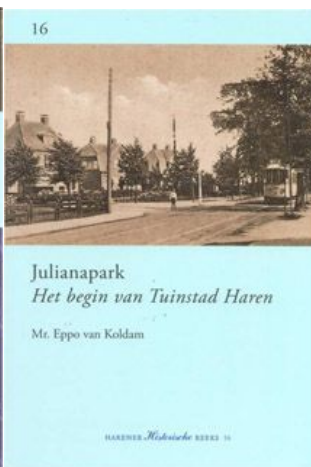

Tjalk aan het einde van de Schipsloot bij losplaats Paterswolde

Schetskaart Beckering ca 1765

Meer weten over de historie van de gemeente Haren?
De Harener Historische Reeks is uw onmisbare gids!

Helpman

Foto Groninger Archieven

Foto Groninger Archieven

Losplaats Helperdiepje en uitmonding Helperdiepje in NW-kanaal

Stichting Bezoekerscentrum Klooster Yesse

Donateur worden?

Op 1 januari 2010 is de Stichting Bezoekerscentrum Klooster Yesse opgericht.

Alle geïnteresseerden kunnen donateur worden.
Voor minimaal € 15,- per jaar of € 25,- per (echt)paar of gezin bent u donateur.
Hiermee steunt u de stichting.

U kunt zich aanmelden per email, u ontvangt dan vervolginformatie
info@kloosteryesse.nl

Donateurs krijgen vrij entree bij het Open Huis, ontvangen twee keer per jaar een Nieuwsbrief over de ontwikkelingen en activiteiten en worden tussentijds geïnformeerd over bijzonderheden.

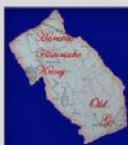

CONTACT

Het Bezoekerscentrum bevindt zich op het voormalig kloosterterrein.
Bezoekerscentrum Klooster Yesse
Essen 7
9751 NB Haren (bij Groningen)

+31 (0)6 53 648755
info@kloosteryesse.nl

Het Bezoekerscentrum wordt beheerd door Annemiek Bos.

Harens Historische Kring **Old Go**

Bij de tijd over Haren, Glimmen, Onnen en Noordlaren

Meldt u aan als lid van de Harens Historische Kring **Old Go!**

Naast uw ondersteuning van de vereniging, ontvangt u als lid ook drie keer per jaar ons tijdschrift *Harens Old Goud*. Bovendien kunt u gratis meedoen met de jaarlijkse excursie en interessante lezingen bijwonen.

Lidmaatschap mogelijkheden zijn:

- Persoonlijk lid (één persoon) € 17,50 per jaar
- Gezinslidmaatschap (meerpersoons huishouden) € 27,50 per jaar
- Donateur vanaf € 10 per jaar

www.oldgo.nl

**Gun u zelf een uitgave in de
Harener Historische Reeks.**